

**ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ПРОЄКТУ ПРОГРАМИ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ
ПАВЛОГРАДСЬКОГО РАЙОНУ НА 2026 РІК**

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	5
РОЗДІЛ 2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	7
2.1. Атмосферне повітря	10
2.2. Водні ресурси	12
2.3. Земельні ресурси та ґрунти, надра, біологічне та ландшафтне різноманіття, природно-заповідний фонд та національна екологічна мережа	13
2.4. Загальна характеристика тваринного світу	19
2.5. Відходи	20
2.6. Демографічна ситуація та стан здоров'я населення	21
2.7. Ймовірні зміни стану здоров'я населення, якщо ДДП не буде затверджено	23
РОЗДІЛ 3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	24
РОЗДІЛ 4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	30
РОЗДІЛ 5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	36
РОЗДІЛ 6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а з необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	40
РОЗДІЛ 7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	44
РОЗДІЛ 8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	47

РОЗДІЛ 9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	50
РОЗДІЛ 10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	53
РОЗДІЛ 11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію	53
Табличні матеріали	56

ВСТУП

Здійснення стратегічної екологічної оцінки регламентується Законом України “Про стратегічну екологічну оцінку”. Впровадження стратегічної екологічної оцінки (далі – СЕО) створило умови для здійснення такої оцінки до прийняття рішення про затвердження документів державного планування відповідно до вимог Директиви 2001/24/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 року про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Основні законодавчі документи, що діють цій сфері:

Конституція України;

Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища”;

Закон України “Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року”;

Закон України “Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті”;

Закон України “Про стратегічну екологічну оцінку”.

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов’язана з необхідністю розв’язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо Програми соціально – економічного розвитку населених пунктів району.

Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом’якшення екологічних наслідків в процесі планування.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) - це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку. В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов’язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України “Про стратегічну екологічну оцінку” документами державного планування є стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2026 рік (далі - Програма) є документом державного планування місцевого рівня.

Враховуючи умови воєнного стану в Україні, Програма базується на аналізі основних показників і тенденцій соціально-економічного розвитку району у 2025 році та визначає мету, завдання та заходи економічного та соціального розвитку району на 2026 рік, виконання яких передбачає координацію спільних дій місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, територіальних органів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади у співпраці з представниками бізнесу, науки та громадських організацій задля втілення єдиної державної регіональної політики розвитку району.

Метою Програми є відновлення економіки, соціальної та гуманітарної сфер у повоєнних умовах, пошкоджень значної частини виробничої, енергетичної та транспортної інфраструктури, ускладнень логістичних зв'язків, зовнішньої міграції значної частини населення.

Досягнення головної мети здійснюватиметься шляхом реалізації пріоритетних цілей соціально-економічного розвитку району (табл. 2):

- посилення економічної конкурентоспроможності району;
- екологічна та енергетична безпека;
- інноваційний розвиток регіону на основі смарт-спеціалізації;
- забезпечення якісних умов життя;
- розвиток людського потенціалу.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2026 рік охоплює основні види господарської діяльності: промисловий та агропромисловий комплекси, транспортне та дорожнє господарство, інвестиційну, будівельну та містобудівну діяльність, енергоефективність, житлово-комунальне господарство, освіту, охорону здоров'я, фізичну культуру та спорт, культуру і туризм, екологічну, техногенну безпеку.

У зв'язку з військовою агресією росії проти України, відповідно до Закону України “Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни”, у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення, органи державної статистики призупинили оприлюднення більшості статистичної

інформації, тому аналіз соціально-економічного становища здійснено на основі наявних оперативних даних області, де є вклад і Павлоградського району. Для досягнення пріоритетних цілей визначені основні показники діяльності (табл. 1).

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2026 рік є документом державного планування місцевого рівня (таб. 3).

Програмою окреслені цілі, основні завдання та заходи економічного, соціального та культурного розвитку району на короткостроковий період з урахуванням загальнодержавних реформ.

Основою Програми являється людиноцентричний підхід, оскільки розвиток людського капіталу є підґрунтям зростання регіональної економіки та зміцнення конкурентних позицій району як в країні, так і світу.

Розроблення Програми має зв'язок та узгоджується з іншими документами державного планування, що в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття проєктних рішень, а саме:

цілі сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722);

державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;

стратегія регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року, затвердженої рішенням Дніпропетровської обласної ради від 07.08.2020 № 624-24/ВП;

План реалізації Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року на 2021-2023 роки, затвердженого рішенням Дніпропетровської обласної ради від 07.08.2020 № 624-24/VII.

Програма розроблена згідно з вимогами Конституції України, на підставі:

Закону України “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України” від 02.12.2012 № 1602-III;

Закону України “Про стратегічну екологічну оцінку” від 20.03.2018 № 2354-VIII (із змінами);

указами Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 “Про введення воєнного стану в Україні”, затвердженим Законом України “Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні”; від 24.02.2022 № 68/2022 “Про утворення військових адміністрацій”; від 31.10.2025 № 793/2025 “Про продовження строку дії воєнного стану в Україні”, затвердженим Законом України “Про затвердження Указу Президента України “Про продовження дії воєнного стану в Україні”;

постановами Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 “Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету” з урахуванням завдань інших документів державного планування.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Відповідно до Постанови Верховної Ради України “Про утворення та ліквідацію районів” від 17.07.2020 № 807-ІХ в сучасних межах Павлоградський район сформувався шляхом об'єднання 7 територій з адміністративним центром у місті Павлоград. Площа району – 249977,003 (що становить 7,2% території області).

Межує район з Новомосковським, Синельниківським, районами Дніпропетровської області та Лозівським, Красноградським районами Харківської області.

До складу району входять 7 територіальних громад: Богданівська сільська рада, Вербківська сільська рада, Межиріцька сільська рада, Троїцька сільська рада, Юріївська селищна рада, Павлоградська міська рада, Тернівська міська рада. Місто Павлоград – адміністративний центр Павлоградського району.

Павлоградщина — край, що розкинувся на мальовничих степових просторах, здавна славиться багатою історією і самобутньою культурою, колоритною народною творчістю.

Павлоградський район – один з економічно розвинених районів Дніпропетровської області, який характеризується вигідним географічним положенням, багатими природними ресурсами, промисловим потенціалом, розвинутим сільськогосподарським виробництвом, потужним рівнем розвитку транспорту, зв'язку.

Павлоградський район розташований у степовій зоні, в межах басейну р. Дніпро (на його лівому березі), у Придніпровській низовині. По території району протікають такі значимі притоки Дніпра, як Самара, Вовча, Оріль.

Загалом, гідрографічна мережа району представлена 16 річками, довжина яких без приток складає 526,1 км. У відповідності до ст. 5 Водного кодексу України всі поверхневі водні об'єкти в межах Павлоградського району належать до водних об'єктів загальнодержавного значення.

Павлоградський район має значні запаси корисних копалин. Насамперед, він славиться вугільними родовищами, по яким проводять видобуток вугілля шахти ПрАТ “ДТЕК Павлоградвугілля”, а сааме: “Павлоградська”, “Тернівська”, “Дніпровська”, “Самарська”, “ім. Героїв Космосу”, “Західно-Донбаська” та ЦЗФ “Павлоградська”.

Також, в районі є родовища суглинків місцевого значення з балансовим запасами та родовища пісків будівельних місцевого значення із балансовим запасами.

Основний фонд ґрунтового покриття району складають чорноземи звичайні різної глибини гумусового шару та механічного складу, що разом із сприятливими природно-кліматичними умовами забезпечують розвинене

сільське господарство, сприяють вирощуванню усіх зернових культур та дозволяють отримувати високоякісне продовольче зерно.

Землі лісового фонду становлять 15,19 тис. га. Через потужні запаси мінеральної сировини і сприятливі ґрунтово-кліматичні умови на території району знаходиться велика кількість промислових та сільськогосподарських підприємств. Це ускладнює завдання по виявленню і заповіданню природних територій і об'єктів.

В районі проводиться значна робота щодо розвитку і розширення заповідних територій. Адже завдяки заповідній справі можна зберігати біорізноманіття, відновлювати і підтримувати екологічний баланс в біосфері в умовах техногенного забруднення та комплексно вирішувати інші екологічні проблеми.

На території Павлоградського району розташовані об'єкти природно-заповідного фонду:

Богданівська сільська рада:

ландшафтний заказник “Тернівський” загальною площею 2156,4 га.

Вербківська сільська рада:

ландшафтний заказник загальнодержавного значення “Межиріччя” загальною площею 2756,16 га, ландшафтні заказники місцевого значення “Малотернівський” (975,0 га), “Тернівський” (2156,4 га, на території двох громад), “В'язівцький” (374,6 га, на території двох громад), “Балка Свідівок” (793,1 га, на території двох громад), ботанічна пам'ятка природи “Вікові дуби” (15,0 га), ботанічна пам'ятка природи “Ділянка насаджень сосни звичайної” (43,0 га), ботанічна пам'ятка природи “В'язівські вікові дуби” (5,0 га), ботанічна пам'ятка природи “Віковий дуб” (0,3 га), ботанічна пам'ятка природи “Високопродуктивні насадження сосни звичайної” (5,0 га), гідрогеологічна пам'ятка природи “Чиста криниця” (1,5 га).

Межиріцька сільська рада:

заказники загальнодержавного значення: “Межиріччя” (2756,16 га) та орнітологічний заказник “Булахівський лиман” (100 га), а також заказник місцевого значення “Урочище Могила Баба”(625,7 га).

Троїцька сільська рада:

ландшафтні заказники місцевого значення “Балка Городище” (1053,58 га) та “Троїцько-Вишневецький”(681,8 га).

Юр'ївська селищна рада:

орнітологічний заказник загальнодержавного значення “Волошанська Дача” загальною площею 648,0 га, а також ландшафтні заказники місцевого значення “Голубівський” (120,6 га), “Варламівський” (801,34 га), “Урочище Пріорільське” (945,46 га), “Івано-Межиріцький” (66,9 га), “В'язівцький” (374,6 га, на території двох громад), ботанічний заказник “Балка Водяна” (5,0 га).

На території Павлоградського району Дніпропетровської області розташована також частина Смарагдової мережі Європи — об'єкт UA0000212 “Самарський ліс” (Samarskyi Lis). Територія охоплює долину річки Самара та її приток, включаючи Самарський бор — цінний лісовий масив, що простягається вздовж лівого берега річки. Основна частина “Самарського лісу” знаходиться на

території Межиріцької, Вербківської та частково Павлоградської територіальних громад, а також частково заходить на територію Новомосковського району. Орієнтовні географічні координати центру: 48.6° пн. ш., 35.9° сх. д.

Смарагдова територія “Самарський ліс” є частиною всеєвропейської природоохоронної системи Emerald Network, сумісної з мережею Natura 2000. Територія має важливе екологічне значення, оскільки зберігає унікальні степові та заплавні екосистеми, соснові та дубово-соснові ліси, а також місця проживання рідкісних видів флори та фауни, занесених до Червоної книги України, зокрема орла-карлика, журавля сірого, видри річкової та інших охоронюваних видів.

Наявність об’єкта Смарагдової мережі на території Павлоградського району визначає необхідність врахування природоохоронного статусу “Самарського лісу” під час планування діяльності, що може впливати на стан довкілля.

Повномасштабна війна призвела до значного ускладнення екологічних проблем, що існували до її початку. Через військову агресію рф небезпечного впливу зазнали всі складові довкілля: атмосферне повітря, ґрунти та ландшафти, поверхневі та підземні води, рослинність, тваринний світ. Велике занепокоєння викликає ризик забруднення при пошкодженні промислових підприємств та об’єктів інфраструктури внаслідок влучання боєприпасів або аварійного порушення їх роботи через відсутність електропостачання, водопостачання, газопостачання, порушень технологічних процесів тощо.

Наслідки збройного вторгнення матимуть тривалий негативний вплив на здатність національної економіки запобігати та адаптуватися до зміни клімату.

Пошкодження населених пунктів, виробничих потужностей, інфраструктурних об’єктів, місць зберігання пального, сировини, промислових відходів або порушення роботи об’єктів критичної інфраструктури створює загрози забруднення довкілля та може стати джерелом екологічної катастрофи.

Враховуючи ситуацію, що склалася у зв’язку з військовою агресією росії проти України, відповідно до Закону України “Про захист інтересів суб’єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення, органи державної статистики призупинили оприлюднення більшості статистичної інформації.

Тому, основна інформація буде стосуватися показників по Павлоградському району за 2019-2024 роки.

Кількість населених пунктів – 93, у т.ч.2 міста.

Чисельність населення району за даними на 01.01.2024, становить 164699 осіб, в тому числі:

Богданівська сільська рада	- 10279 осіб
Вербківська сільська рада	- 7590 осіб
Межиріцька сільська рада	- 7530 осіб
Павлоградська міська рада	- 101430 осіб
Тернівська міська рада	- 23076 осіб
Троїцька сільська рада	- 3101 осіб
Юр’ївська селищна рада	- 10627 осіб

2.1. Атмосферне повітря

Статистична інформація за 2024 рік відсутня згідно з підпунктом 1 пункту 1 Закону України “Про захист інтересів суб’єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни” (із змінами).

Обсяг викидів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по району у 2021 році склав 68937,5 т (108,5% до показника 2020 року), в тому числі: діоксид сірки - 1087,8 т (297% до 2020 року), діоксид азоту - 207,6 т (135% до 2020 року).

У 2025 році викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в Дніпропетровській області порівняно з 2023 роком збільшилися на 1,8 % та становили 392,1 тис. т, що складає 39,2 % від загального обсягу викидів по Україні.

Основними забруднюючими речовинами, що потрапляли в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення, були:

- Метан – 35,7 % або 140 тис. т,
- Оксид вуглецю – 30,2 % або 118,4 тис. т,
- Діоксид та інші сполуки сірки – 19,5 % або 76,6 тис. т.

Крім того, у 2025 році в атмосферне повітря надійшло 16,7 млн т діоксиду вуглецю (на 2,1 % більше, ніж у попередньому році) – основного парникового газу, який впливає на зміну клімату. Частка регіону у загальному по Україні обсязі викидів діоксиду вуглецю складає 27,1 %.

Основними забруднювачами довкілля у 2025 році залишалися підприємства добувної промисловості та виробники електроенергії. Крім того, атмосферне повітря зазнає негативного впливу через ворожі обстріли, так як під час вибухів до нього попадає велика кількість пилу, хімічних та інших речовин.

Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря

За інформацією Дніпропетровського регіонального центру з гідрометеорології щодо радіоактивного забруднення атмосферного повітря Дніпропетровської області, радіаційна обстановка на території району в цілому була стабільною і знаходилася у межах природного радіаційного фону. Екстремально високі рівні радіоактивного забруднення не спостерігалися.

Вплив забруднюючих речовин на здоров’я людини та біорізноманіття

Забруднення атмосферного повітря – це головний чинник хімічної небезпеки для людей та для екосистем. Воно безпосередньо впливає на якість води і ґрунту, а також на рослинність і фауну, викликає зміни видового різноманіття та його втрату, призводить до окислення ґрунту, озер і річок, пошкодження сільськогосподарських культур, лісів та рослин (знижує темпи зростання, негативно впливає на біорізноманіття та екосистеми).

Найбільш негативно на здоров’я людини впливають тверді суспендовані частинки (ТЧ), озон (O₃), діоксид азоту (NO₂), діоксид сірки (SO₂), оксид вуглецю (CO).

Їх вплив полягає у наступному:

Оксид вуглецю – безбарвний газ без запаху. Впливає на нервову і серцево-судинну систему, викликає задуху. Токсичність CO зростає за наявності в повітрі азоту, в цьому випадку концентрацію CO в повітрі необхідно знижувати в 1,5 раз.

Оксиди азоту. NO, N₂O₃, NO₂, N₂O₄. В атмосферу викидається в основному діоксид азоту NO₂ – безбарвний отруйний газ, що не має запаху, має подразнюючу дію на органи дихання. Особливо небезпечні оксиди азоту в містах, де вони взаємодіють з вуглецькими вихлопними газами, де утворюють фотохімічний туман – смог. Отруєне оксидами азоту повітря починає діяти з легкого кашлю. При підвищенні концентрації NO, виникає сильний кашель, блювота, іноді головна біль. При контакті з вологою поверхнею слизової оболонки оксиди азоту утворюють кислоти HNO₃ і HNO₂, які приводять до набряку легенів.

Діоксид сірки – безбарвний газ з гострим запахом, уже в малих концентраціях (20-30 мг/м³) створює неприємний смак в роті, подразнює слизові оболонки очей і дихальних шляхів.

Вуглеводні (пари бензину, метану і т.д.) можуть бути для організму людини подразнювальними та канцерогенними. Подразнювальні здійснюють наркотичний вплив на центральну нервову систему, діють на слизові оболонки. Вуглеводні канцерогенні групи вважаються найбільш безпечними для людини. Особливо це стосується бенз(а)пірену, який є індикатором. Тривала дія на людину альдегідів призводить до подразнення слизових оболонок очей і дихальних шляхів, вдихання речовин підвищеної концентрації призводить до появи головного болю, слабкості, безсоння, втрати апетиту.

Викиди від стаціонарних є причиною попадання у вологу атмосферу оксиду сірки і азоту. Внаслідок цього утворюються кислотні дощі, які знижують родючість ґрунтів, негативно впливають на здоров'я людей.

Формальдегід – газоподібна речовина з різким та неприємним запахом. В атмосфері синтезуються внаслідок фотохімічного процесу під впливом ультрафіолетового випромінювання. Формальдегід є джерелом постійного природного фонового забруднення, більша його частина надходить у повітря з відпрацьованими газами автотранспорту. Формальдегід внесений до списку отруйних канцерогенних речовин, токсичний. Він негативно впливає на генетичний матеріал, дихальні шляхи, очі, шкіру, печінку, нирки, вражає центральну нервову систему.

Пил – суспендовані тверді частинки дрібністю (1-2 – 10-4 см), здатних в безвітряну погоду осідати на поверхню Землі. Джерела пилу можуть бути як природного походження (вивітрювання гірських порід, виверження вулкану), так і техногенного (викиди промислових підприємств). Основна кількість пилу зосереджена на висотах до 500 м.

Перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у атмосферному повітрі в залежності від рівня перевищення, характеру впливу та інших факторів може негативно впливати на здоров'я та якість життя населення. Але, на сьогодні немає критеріїв оцінювання захворюваності

населення в залежності від рівня забруднення атмосферного повітря шкідливими речовинами.

Заходи у сфері поліпшення та відновлення стану атмосферного повітря

На основних підприємствах-забруднювачах району щороку затверджуються організаційно-технічні заходи з охорони навколишнього середовища, якими, у тому числі, передбачаються заходи щодо захисту атмосферного повітря. У 2025 році на вугледобувних підприємствах:

проводився технічний огляд газопилових очисних споруд для оцінки їх працездатності;

забезпечувалося мокре пилопригнічення на всіх пересипах технологічного комплексу;

експлуатація газопилових очисних споруд проводилася відповідно до санітарно-технічних норм ПДВ;

забезпечувався контроль за викидами шкідливих речовин в атмосферу від організованих джерел.

2.2. Водні ресурси

Павлоградський район розташований в межах басейну р. Дніпро, яка є головною рікою гідрографічної мережі Дніпропетровщини. По території району протікають такі значимі притоки Дніпра, як Самара, Вовча, Оріль. Загалом на території району протікають 16 річок, довжина яких без приток складає 526,1 км. Землі водного фонду району складають 38,39 тис. га. В районі розташовано 81 ставків, площею водного дзеркала 3,30 тис. га.

У відповідності до ст. 5 Водного кодексу України всі поверхневі водні об'єкти в межах Павлоградського району належать до водних об'єктів загальнодержавного значення.

Скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти та очистка стічних вод

Існуючі системи водопостачання та водовідведення району в значній мірі потребують ремонту та реконструкції. Очисні споруди більшості основних водокористувачів району не перевантажені, але через недостатню якість очищення стічних вод низка показників перевищує нормативи гранично-допустимого скиду забруднюючих речовин (ГДС) і не дозволяє досягнути категорії “нормативно-очищені”.

Основні забруднювачі з категорією якості зворотних вод – недостатньо-очищені:

КП “Павлоградводоканал” м. Павлоград – за вмістом азоту амонійного, сухого залишку, нафтопродуктів;

КП “Тернівське житлово-комунальне підприємство” – за показниками: азот амонійний, залізо загальне;

ПрАТ “ДТЕК Павлоградвугілля” – за вмістом хлоридів, сухого залишку.

Основні забруднювачі водних об'єктів (за сферами діяльності)

Згідно з узагальненими даними звітності за формою № 2ТП-водгосп (річна) за 2022 р. по Дніпропетровській області, найбільші підприємства зі скидом зворотних вод у водні об'єкти Павлоградського району – це ПрАТ “ДТЕК Павлоградвугілля”, КП “Павлоградводоканал” та КП “Тернівське житлово-комунальне підприємство“ (таб. 4).

Стан поверхневих вод

Екологічний стан та потенціал поверхневих вод

Постановою Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 758 “Порядок здійснення державного моніторингу вод” одним з суб'єктів державного моніторингу вод визначено Держводагентство, на яке покладено здійснення державного моніторингу масивів поверхневих вод, включаючи прибережні води.

Відповідно до “Порядку здійснення державного моніторингу вод”, затвердженого наказом Держводагентства України від 24.06.2020 № 587, лабораторія моніторингу вод та ґрунтів РОВР у Дніпропетровській області в 2024 році здійснювала контроль в 16 постійних пунктах спостереження масивів поверхневих вод. У Павлоградському районі зазначені пункти спостереження відсутні.

2.3. Земельні ресурси та ґрунти

Територія Павлоградського району становить 249,97 тис. га. Основний фонд ґрунтового покриття складають чорноземи звичайні різної глибини гумусового шару та механічного складу від легкосуглинкових до легкоглинистих. Найбільшу питому вагу займають сільськогосподарські угіддя – 78,3%, що свідчить про високий рівень сільськогосподарського освоєння земель (таб. 5).

Діяльність господарств агропромислового комплексу Павлоградського району в галузі рослинництва здійснюється із застосуванням заходів з підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах.

Основні підприємства, що порушують землі району, це вугледобувні підприємства. Промисловість здійснює вплив на ландшафти переважно безпосередньою їх руйнацією, особливо видобувна діяльність (кар'єри, відвали, терикони), та викидами в атмосферу й гідросферу забруднювальних речовин, що розносяться вітрами на значні відстані та потрапляють практично в усі ландшафти. Осушення та зрошення змінюють природний водний режим ландшафтів і спричинюють невластиві для них фізико-географічні процеси (підтоплення, засолення чорноземів тощо).

Тому, в наш час не змінених господарською діяльністю ландшафтів на території району, так саме, як і в усьому Придніпров'ї, практично не залишилось. Малозмінені ландшафти – це здебільшого вторинні лісові насадження, території природно-заповідного фонду.

Проблема збереження ґрунтового покриву сільськогосподарських угідь та родючості ґрунтів сьогодні є вкрай важливою. Особливо родючості чорноземів шкодить водна ерозія, причинами якої є велика розораність

сільськогосподарських угідь, насиченість сівозмін просапними культурами, невиконання протиерозійних заходів на схилах.

До основних джерел забруднення сільськогосподарських угідь відносять забруднення ґрунтів важкими металами, пестицидами, нітратами. Головною причиною забруднення ґрунтів є наднормативне внесення отрутохімікатів, мінеральних добрив.

Одним з основних чинників антропогенного впливу на земельні ресурси є гірничо-видобувна промисловість.

Розробка корисних копалин відкритим способом потребує проведення розкривних робіт, що призводить до порушення земель (таб. 6,7).

Надра

Відповідно до Кодексу України про надра, надра надаються у користування підприємствам, установам, організаціям і громадянам лише за наявності у них спеціального дозволу на користування ділянкою надр. Право на користування надрами засвідчується актом про надання гірничого відводу.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1174 “Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України” (із змінами), спеціальні дозволи на користування надрами (у тому числі на користування нафтогазоносними надрами) видає Держгеонадра.

Державне науково-виробниче підприємство “Державний інформаційний геологічний фонд України” (ДНВП “Геоінформ України”) є науково-виробничою установою Державної служби геології та надр України, яка збирає, зберігає, аналізує та надає у користування інформацію, що утворилася в процесі геологічного вивчення та використання надр.

Предметом діяльності ДНВП “Геоінформ України” є :

створення й забезпечення функціонування галузевого державного архіву геологічних документів;

науково-дослідні, тематичні, дослідно-методичні, проектно-технологічні роботи (у тому числі спрямовані на використання засобів комп’ютеризації та телекомунікації) щодо аналізу, систематизації, узагальнення, інтерпретації, зберігання й передавання архівної, аналітичної та картографічної інформації з геологічного вивчення та використання надр;

державна реєстрація та облік робіт з геологічного вивчення надр України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони;

приймання, облік, постійне зберігання, аналітично-статистичне оброблення та надання у користування документів Національного архівного фонду, що містять результати робіт з геологічного вивчення та використання надр;

ведення системи обліку об’єктів Державного фонду родовищ, запасів та проявів корисних копалин, а саме:

державного кадастру родовищ і проявів корисних копалин;

державного кадастру родовищ підземних вод;

державного балансу запасів корисних копалин;

ведення державного обліку нафтових і газових свердловин;

вивчення стану і перспектив розвитку мінерально-сированної бази країни.

Крім того, спеціальні дозволи на користування надрами надаються Державною службою геології та надр України (Держгеонадра) відповідно до Порядку ведення Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.2023 № 659 (із змінами).

Біологічне та ландшафтне різноманіття, природно-заповідний фонд та національна екологічна мережа

На території Павлоградського району розвинені різноманітні типи байрачних лісів, балкові ландшафти з осередками ендемічної степової флори та фауни. У межах району є Булахівський лиман – унікальний орнітологічний заказник загальнодержавного значення. У долинах степових річок і балках на поверхню виходять кристалічні породи, на яких формуються своєрідні біогеоценози. У долинах малих річок формуються багаті біологічним різноманіттям заплавно-борові та водно-болотні комплекси.

З метою розширення площі територій природоохоронного призначення, поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, збереження ландшафтного та біологічного різноманіття у 2017 році рішенням Дніпропетровської обласної ради від 24.03.2017 № 176-8/VII затверджено Проект схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської області.

Екомережа об'єднує ділянки природних ландшафтів у цілісну територіальну систему. В залежності від функцій, площі, видового складу рослинного та тваринного світу елементи національної екологічної мережі поділяються на об'єкти міжнародного, загальнодержавного та місцевого значення. На території Павлоградського району розташовані об'єкти природно-заповідного фонду:

На території Павлоградського району знаходяться створені (оголошені) об'єкти природно-заповідного фонду Дніпропетровської області, а саме:

орнітологічний заказник загальнодержавного значення “Булахівський лиман” (постанова Ради Міністрів Української РСР 19.04.1977 № 198 “Про доповнення переліку державних заказників і встановлення охоронних зон навколо Чорноморського державного заповідника і Азово-Сиваського державного заповідно-мисливського господарства”);

орнітологічний заказник загальнодержавного значення “Волошанська дача” (постанова Ради Міністрів Української РСР від 28.10.1974 № 500 “Про створення заказників загальнодержавного значення в Українській СРСР”);

ландшафтний заказник загальнодержавного значення “Межиріччя” (Указ Президента України від 27.07.2016 № 312/2016 “Про території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення”);

ландшафтний заказник місцевого значення “Тернівський” (рішення Дніпропетровської обласної ради від 25.09.2008 № 442-16/V “Про створення ландшафтного заказника місцевого значення “Тернівський”);

ландшафтний заказник місцевого значення “Малотернівський” (рішення Дніпропетровської обласної ради від 21.10.2011 № 179-9/VI “Про створення об’єктів природно-заповідного фонду місцевого значення”);

ландшафтний заказник місцевого значення “Троїцько-Вишневецький” (рішення Дніпропетровської обласної ради від 21.10.2011 № 179-9/VI “Про створення об’єктів природно-заповідного фонду місцевого значення”);

ландшафтний заказник місцевого значення “В’язівський” (рішення Дніпропетровської обласної Ради від 21.10.2011 № 179-9/VI “Про створення об’єктів природно-заповідного фонду місцевого значення”);

ландшафтний заказник місцевого значення “Балка Городище” (рішення Дніпропетровської обласної ради від 27.11.2008 № 482-17/V “Про створення ландшафтного заказника місцевого значення “Балка Городище”);

ландшафтний заказник місцевого значення “Урочище Могила Баба” (рішення Дніпропетровської обласної ради від 29.01.2009 № 521-18/V “Про створення ландшафтного заказника місцевого значення “Урочище Могила Баба”);

ландшафтний заказник місцевого значення “Балка Свідовок” (рішення Дніпропетровської обласної ради від 21.06.2013 № 440-19/VI “Про створення об’єктів природно-заповідного фонду місцевого значення”);

ландшафтний заказник місцевого значення “Голубівський” (рішення Дніпропетровської обласної ради від 03.02.2012 № 247-11/VI “Про створення об’єктів природно-заповідного фонду місцевого значення (із змінами)”);

ландшафтний заказник місцевого значення “Варламівський” (рішення Дніпропетровської обласної ради від 03.02.2012 № 247-11/VI “Про створення об’єктів природно-заповідного фонду місцевого значення (із змінами)”);

ландшафтний заказник місцевого значення “Урочище Приорільське” (рішення Дніпропетровської обласної ради від 03.02.2012 № 247-11/VI “Про створення об’єктів природно-заповідного фонду місцевого значення (із змінами)”);

ландшафтний заказник місцевого значення “Івано-Межиріцький” (рішення Дніпропетровської обласної ради від 03.02.2012 № 247-11/VI “Про створення об’єктів природно-заповідного фонду місцевого значення (із змінами)”);

ботанічний заказник місцевого значення “Балка Водяна” (рішення виконавчого комітету Дніпропетровської обласної ради народних депутатів УРСР від 09.10.1979 № 568 “Про створення державних заказників, охороні немисливських птахів, рідкісних та зникаючих дикорослих та лікарських видів рослин”);

ентомологічний заказник місцевого значення “Шандрівський” (рішення Дніпропетровської обласної ради народних депутатів виконавчого комітету УРСР від 14.10.1982 № 654 “Про заходи з розширення мережі державних заказників на території області” (зміни до розпорядження голови ОДА 19.12.1995 № 50-Р “Про мережу територій та об’єктів природно-заповідного фонду області”);

ботанічна пам’ятка природи місцевого значення “Ділянка насаджень сосни звичайної” (рішення виконавчого комітету Дніпропетровської обласної ради

депутатів трудящих від 26.05.1977 № 346 “Про доповнення переліку державних заказників, пам'яток природи і поліпшення заповідної справи в області”);

ботанічна пам'ятка природи місцевого значення “Вікові дуби” (рішення виконкому Дніпропетровської обласної ради депутатів трудящих від 22.06.1972 № 391 “Про заходи по розширенню мережі державних заповідників і поліпшенню заповідної справи в області”);

ботанічна пам'ятка природи місцевого значення “В'язівські вікові дуби” (рішення виконкому Дніпропетровської обласної Ради депутатів трудящих від 22.06.1972 № 391 “Про заходи по розширенню мережі державних заповідників і поліпшенню заповідної справи в області”);

ботанічна пам'ятка природи місцевого значення “Віковий дуб” (рішення виконкому Дніпропетровської обласної Ради депутатів трудящих від 28.11.1974 № 687 “Про створення державних заказників і поліпшення заповідної справи в області”);

ботанічна пам'ятка природи місцевого значення “Високопродуктивні насадження сосни звичайної” (рішення виконавчого комітету Дніпропетровської обласної ради депутатів трудящих від 26.05.1977 №346 “Про доповнення переліку державних заказників, пам'яток природи і поліпшення заповідної справи в області”);

гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення “Чиста криниця” (рішення виконкому Дніпропетровської обласної Ради депутатів трудящих від 28.11.1974 № 687 “Про створення державних заказників і поліпшення заповідної справи в області”);

регіональний ландшафтний парк місцевого значення “Малотернівський” (рішення Дніпропетровської обласної ради від 16.06.2021 № 77-6/VIII “Про створення регіональних ландшафтних парків місцевого значення “Малотернівський” та “Івано-Межеріцький”);

регіональний ландшафтний парк місцевого значення “Івано-Межеріцький” (рішення Дніпропетровської обласної ради від 16.06.2021 № 77-6/VIII “Про створення регіональних ландшафтних парків місцевого значення “Малотернівський” та “Івано-Межеріцький”).

Крім того, в межах Павлоградського району знаходяться ключові території міжнародного значення екомережі: “Васильківський степ”, “Самарський Бір”, ключові території національного значення екомережі: “Богуславський”, “Орільський” (рішення Дніпропетровської обласної ради від 21.10.2015 № 680-34/VI “Про Дніпропетровську обласну комплексну програму (стратегію) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016 - 2025 роки” (із змінами, далі - Програма) та рішення Дніпропетровської обласної ради від 24.03.2017 № 176-8/VII “Про затвердження проєкту схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської області” (далі — Схема) та ключові території національного значення екомережі “Троїцько-Вишневецький” і “Волошанський” відповідно до Схеми.

Також, на територій Павлоградського району знаходяться ключові території регіонального значення екомережі: “Балка Роздори”, “В'язівський”, “Малоолександрівський”, “Малотернівський” відповідно до Програми та Схеми

та ключові території регіонального значення екомережі “Балка Свідівок”, “Івано-Межиріцький”, “Тернівський”, “Урочище Могила Баба”, “Варламівський” відповідно до Схеми.

Крім того, в межах Павлоградського району наявні території Смарагдової мережі. Смарагдова мережа (Emerald Network) - мережа природоохоронних територій, створена задля збереження видів та оселищ, які потребують охорони на загальноєвропейському рівні.

Наявність зазначених територій враховується при прийнятті рішень щодо виробничої або іншої діяльності на території району.

Слід відмітити, що вплив антропогенних чинників на структурні елементи екомережі з кожним роком посилюється. Цей вплив насамперед пов'язаний із діяльністю гірничодобувних підприємств та сільськогосподарських підприємств. Особливо це стосується балково-степових екосистем, які страждають від надмірного випасання (або раптового припинення випасу), спалювання сухої трави.

Павлоградський район розташований в підзоні різнотравно-типчакково-ковилового степу. Для цієї зони є характерним переважання видів злакових (приспосованих до умов сухого степового клімату): ковила пірчаста ковила волосиста типчак (вівсяниця), тонконіг вузьколистий, стоколос безостий, пирій повзучий та значна участь різнотрав'я.

Під дією антропогенного фактору природний розвиток степу змінився. Для території міжріч (крім долинних та балкових схилів) характерна розораність із системою полезахисних лісосмуг. Типова різнотравно-типчакково-ковилову рослинність зустрічається лише на схилах балок, у малоприсадатних під рілля перелісках.

За останнє сторіччя спостерігається деградація залишків степових зональних та інших типів рослинності. В останні два десятиріччя кількість поголів'я скота в господарствах району та в домогосподарствах зменшується, тому степова рослинність менше страждає від випасу. Це дозволяє відновлювати ковилові угруповання, підвищувати фіторізноманіття, у тому числі рідкісних та зникаючих видів.

Природні лісові екосистеми Павлоградського району, як і по всій Дніпропетровській області, знаходяться у передкризовому стані. Відбувається значне зменшення біорізноманіття.

Лучна рослинність, яка зосереджена в долинах річок і тальвегах балок. порівняно з лісовою та степовою рослинністю має невелику площу та на наш час найчастіше змінюється галофільними угрупованнями.

Вторинні рослинні угруповання екосистеми формуються на порушених землях спонтанно, найчастіше утворюючи своєрідні рідколісся, котрі через 40-50 років після початку формування набувають риси природних рослинних фітоценозів.

Штучні екосистеми, що існують в умовах екологічної невідповідності лісів до умов степової зони мають нижчу здатність до саморегуляції і потребують більшої уваги під час догляду.

Зарегулювання р. Дніпра та її притоків сприяє порушенню природного режиму повені, зниженню рівня ґрунтових вод. Це веде до катастрофічних sukcesій лісових біогеоценозів, зпустелювання – заміни одних біогеоценозів на інші, похідні, навіть до інших типів біогеоценозів – лучних, степових, солонцюво-солончакових.

Рослинність водойм у сучасний період у більшості деградована і перетворена на болотні угруповання, які переважають не тільки у заплавах, але і в руслах малих річок та озер. Через це більшість видів рослин, звичайних у минулому, стають в тій чи іншій мірі рідкісними і включаються до Червоної книги України, Червоного списку Дніпропетровської області.

Охорона та відтворення видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів

Кожної весни з'являється проблема знищення перших весняних квітучих рослин, які віднесені до категорії рідкісних й зникаючих видів та занесені до Червоної книги України. Масовий збір первоцвітів знижує чисельність їх популяцій.

Сьогодні збереження біологічного різноманіття є одним із найважливіших екологічних завдань. Справа збереження біорізноманіття в першу чергу стосується охорони рослин, з яких утворюється середовище для існування інших організмів, зокрема, збереження рідкісних та зникаючих видів рослин, які занесені у “Червоні книги” окремих країн і регіональні “Червоні списки”.

У Павлоградському районі ведеться робота з охорони рослинного світу. Основою для цієї роботи стали наступні документи:

список рідкісних та зникаючих рослин (54 види), затверджений рішенням Дніпропетровського облвиконкому від 09.10.1979 № 568;

“Червоний список видів рослин Дніпропетровської області”, затверджений Дніпропетровською обласною радою (рішення обласної ради від 12.06.1998 № 7.2/XXIII), який включав 338 судинних рослин. З них 22 види включені до Європейського Червоного списку, 56 видів – до Червоної книги України (1996), 260 видів рослин, які охороняються в Дніпропетровській області;

Червоний список видів рослин і тварин Дніпропетровської області (рішення обласної ради від 27.12.2011 № 219-10/VI).

2.4. Загальна характеристика тваринного світу

У степових системах домінує положення займають мишоподібні гризуни, ховрах сірий, сліпак звичайний, заєць сірий, лисиця звичайна. У заплавах лісах – численний кріт європейський, бурозубка звичайна, вовк, ласка, куниця, кабан дикий.

Також для степових екосистем характерна висока щільність розміщення птахів. Тільки на території Булахівського лиману (орнітологічний заказник державного значення) протягом останніх 30 років були зафіксовані міграції 178 видів птахів, включаючи рідкісні та занесені до Червоної Книги.

Зарегулювання стоку більшості малих річок і Дніпра спричинило трансформацію екологічних комплексів риб.

На відміну від флори, фауна є динамічною, адже тварини активно переміщуються у просторі, змінюють своє положення відповідно до змін факторів середовища та змін ресурсів. Тому всі заходи і програми щодо охорони тваринного світу повинні враховувати цю її особливість, яка виявляється як в сезонних, так і в багаторічних циклах при змінах ареалів, у міграціях, інвазіях, хвилях чисельності тощо. Сезонні та багаторічні зміни локальних угруповань вимагають розробки динамічної системи охорони біорізноманіття як загалом, так і раритетних видів. Питання збереження біорізноманіття включені до Дніпропетровської обласної комплексної програми (стратегії) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016 – 2025 роки (рішення Дніпропетровської обласної ради від 21.10.2015 № 680-34/VI). Основним фактором покращення стану мешкання та перебування рідкісних видів тварин на території Дніпропетровської області і, зокрема, Павлоградського району, є заповідний режим та заходи з охорони.

2.5. Відходи

Питання поводження з відходами на території району вирішується у відповідності до Закону України “Про управління відходами”, який набрав чинності 09.07.2023, та розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 117-р “Про затвердження Національного плану управління відходами до 2030 року” (зі змінами).

Проблемою у сфері поводження з відходами для району є великий обсяг промислових відходів, пов’язаний з інтенсивною розробкою вугільних родовищ та їх переробкою. Не менш проблемним є питання поводження з відходами.

Статистична інформація за 2021 – 2023 роки відсутня (відповідно до листа Головного управління статистики у Дніпропетровській області оприлюднення статистичної інформації призупинено, ураховуючи норму Закону України “Про захист інтересів суб’єктів подання звітності та інших документів у період дії військового стану або стану війни” щодо права перенесення терміну для подання статистичної та фінансової звітності). За даними 2020 року, обсяг утворення відходів I-IV класу небезпеки по Павлоградському району склав 68,2 т, по м. Павлоград – 5233373,6 т відходів I-IV класу небезпеки, в тому числі, 204,1 т відходів I-III класу небезпеки, по м. Тернівка – 3113,3 т відходів I-IV класу небезпеки, в тому числі, 204,1 т відходів I-III класу небезпеки, по Юр’ївському району (відповідно до адміністративно-територіального устрою, який діяв до набрання чинності постановою Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-IX “Про утворення та ліквідацію районів”) – 1456 т відходів I-IV класу небезпеки, в тому числі, 2,1 т відходів I-III класу небезпеки.

В Павлоградському районі є 2 паспортизованих полігона для зберігання (складування) твердих побутових відходів: на території Юр’ївської селищної ради (власник – комунальне підприємство “Юр’ївські житлово-комунальні послуги”) та на території Богданівської сільської ради (власник - Павлоградська

міська рада). Також зареєстрованим місцем видалення відходів є КП “Павлоградводоканал”.

У 2020 році обсяг утилізованих відходів I-IV класу небезпеки по м. Павлограду склав 4563763,1 т, у т. ч. I-III класу небезпеки – 32,2 т, по м. Тернівка обсяг утилізованих відходів I-IV класу склав 1072,1 т (відходи I-III класу небезпеки відсутні). По Юр’ївському району (відповідно до адміністративно-територіального устрою, який діяв до набрання чинності постановою Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-IX “Про утворення та ліквідацію районів”), обсяг утилізованих відходів I-IV класу склав 0,8 т, у тому числі I-III класу небезпеки – 32,2 т. Видалено у спеціально відведені місця чи об’єкти: по м. Павлоград – 690510,2 т відходів I-IV класу, м. Тернівка – 169,7 т відходів I-IV класу, по Юр’ївському району (відповідно до адміністративно-територіального устрою, який діяв до набрання чинності постановою Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-IX “Про утворення та ліквідацію районів”) – 733,8 т відходів I-IV класу.

Загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у місцях видалення відходів у 2020 році склав: по м. Павлоград – 91242802,3 т відходів IV класу, м. Тернівка – 1473,9 т відходів IV класу, по Юр’ївському району (відповідно до адміністративно-територіального устрою, який діяв до набрання чинності постановою Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-IX “Про утворення та ліквідацію районів”) – 5052,4 т відходів IV класу.

Послуги зі збирання та перевезення побутових відходів на території району надаються комунальними підприємствами: “Тернівське житлово-комунальне підприємство”, “Богданівське житлово-комунальне господарство” Богданівської сільської ради, “Благоустрій жителів села” Вербківської сільської ради, “Троїцьке житлово-комунальне підприємство” Троїцької сільської ради, “Юр’ївські житлово-комунальні послуги” Юр’ївської селищної ради, “Затишне місто” Павлоградської міської ради, ТОВ “ДАЯР”, ТОВ “ЕКО-Комунтранс”.

Схема санітарного очищення розроблена в м. Павлоград. На територіях селищної, сільських рад та м. Тернівка схеми санітарного очищення не розроблялися.

В 2025 році розроблено проєкт Регіонального плану правління відходами у Дніпропетровській області, який проходить процедуру СЕО. Після його затвердження, територіальними громадами Павлоградського району, з метою забезпечення їх екологічної безпеки, будуть розроблені місцеві плани управління відходами, які міститимуть комплекс взаємопов’язаних завдань і заходів для забезпечення сталого управління відходами.

2.6. Демографічна ситуація та стан здоров’я населення

Висока концентрація найбільш екологічно-небезпечних галузей промисловості на території району обумовлює віднесення Дніпропетровської області до одного із найбільш техногенно навантажених регіонів України, що в свою чергу віддзеркалюється на демографічних показниках.

Демографічна ситуація в районі має регресивний характер. Так, чисельність наявного населення району, згідно оперативних даних територіальних громад, на 01.01.2025 склала 163,6 тис. осіб, що менше на 3,03% від даних на офіційному веб-сайті Головного управління статистики на 01.01.2022. Зменшення у першу чергу, пояснюється, природним скороченням, а також військовими діями на території країни (таб. 8).

Павлоградський район – один з найбільш економічно розвинених районів області, характеризується вигідним географічним положенням, багатими природними ресурсами, потужним промисловим потенціалом, розвинутим сільськогосподарським виробництвом, високим рівнем розвитку транспорту і зв'язку.

Відстань від м. Павлоград до обласного центра по шосейній дорозі складає приблизно 77 км, також їх з'єднує залізниця. Більшість жителів району проживають у містах Павлоград та Тернівка. В адміністративно-територіальному відношенні район поділяється на 7 територіальних громад.

На території Павлоградського району працює:

5 лікарень (місто Павлоград 2, місто Тернівка -1, селище Юр'ївка -1, село Вербки 1);

5 центрів первинної медико-санітарної допомоги (місто Павлоград-1, місто Тернівка-1, селище Юр'ївка-1, село Вербки-1, село Богданівка-1);

25 амбулаторій, з яких: 12 міських, 13 сільських;

15 медичних пунктів тимчасового базування;

12 фельдшерських пунктів;

2 фельдшерсько- акушерських пунктів;

1 центр комплексної реабілітації.

Наявність укриття (ЦПМСД) – найпростіші укриття – 3, ПРУ – 1.

Наявність укриття (вторинна медицина) - найпростіші укриття – 4, ПРУ – 1.

Павлоградський район обслуговує відокремлений підрозділ “Павлоградська станція екстреної медичної допомоги” комунального підприємства “Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф” ВП “ПСЕМД” КП “ОЦЕМД та МК”, організаційно складається з 8 підстанцій у складі яких налічується 31 бригада ШМД, в т. ч. 8 бригад ШМД Павлоградської підстанції; 3 бригади ШМД Тернівської підстанції; 3 бригади ШМД Юр'ївської підстанції.

На базі КНП “Павлоградська лікарня інтенсивного лікування” Павлоградської міської ради є багатопрофільним закладом, вищої акредитаційної категорії, який визнаний кластерним та надає допомогу на 280 стаціонарних з них 30 реабілітаційних (відновлювального лікування) ліжок у реабілітаційному відділенні. Допомога надається як в екстреному, так і в плановому режимі.

Також в районі три заклади охорони здоров'я, які відповідають специфікації і вимогам до надання медичних послуг за всіма необхідними показниками. Реабілітаційні послуги надаються населенню відповідно до підписаних пакетів НСЗУ (Національна Служба Здоров'я України) укладено договори з НСЗУ за напрямком “Реабілітаційна допомога дорослим та дітям у амбулаторних умовах”, допомогу надають в повному обсязі КНП “Павлоградська міська

лікарня № 1” Павлоградської міської ради, КНП “Павлоградська лікарня інтенсивного лікування” Павлоградської міської ради, КНП “Центр первинної медико-санітарної допомоги” Богданівської сільської ради.

В кожному закладі охорони здоров'я Павлоградського району надаються послуги фізкабінету та кабінету масажу.

У закладах охорони здоров'я наявний досвід реалізації державних та місцевих програм забезпечення населення лікарськими засобами. Всі заклади надають спеціалізовану медичну допомогу по Програмі медичних гарантій, які отримуються через НСЗУ. Заклади працюють по урядовій програмі “Доступні ліки”.

Вирішено питання щодо укладання договорів стосовно реалізації лікарських засобів між аптечними закладами та закладами охорони здоров'я для населення, у віддалених населених пунктах.

Забезпечено виконання завдань, передбачених операційним планом заходів щодо реалізації у 2023 – 2025 роках Стратегії розвитку імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики, на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.06.2023 № 562-р, та відповідними планами, затвердженими місцевими та обласними стратегіями.

Постійно поводиться моніторинг виконання обсягів профілактичних щеплень та скринінг вакцинального статусу дітей та дорослого населення, яке звертається за наданням медичної допомоги, забезпечено безбар'єрний доступ до послуг вакцинації підлягаючого контингенту в усіх закладах охорони здоров'я незалежно від форм власності та організаційно-правової форми, фізичним особам – підприємцям, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

Триває широке інформування та роз'яснювальна робота серед населення щодо безпеки переривання імунізації та її переваг у запобіганні важкого перебігу хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунопрофілактики.

Забезпечено постійний контроль за щепленням населення, заходами по зниженню дитячої та материнської захворюваності, інвалідності та смертності.

Інфекційна захворюваність на рівні мінімальних та середніх багаторічних показників. Захворюваність на гострі респіраторні вірусні інфекції не перевищують епідемічний поріг. Зареєстровані інфекційні захворювання за 2025 рік серед населення Павлоградського району наведено в таб. 9.

2.7. Ймовірні зміни стану здоров'я населення, якщо ДДП не буде затверджено

Виконання всіх заходів та проєктів ДДП забезпечить послаблення можливого впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення. З метою підвищення доступності, ефективності та якості медичного

обслуговування населення Програмою заплановані заходи щодо будівництва та капітального ремонту лікарняних закладів. У разі, якщо Програму не буде затверджено, всі заходи і проєкти ДДП не будуть комплексними, інтегрованими та ефективними, адже інерційний характер розвитку ситуації в економіці та соціальному житті регіону сприятиме накопиченню екологічних проблем, серед яких значна амортизація комунального обладнання та незадовільний стан інфраструктури, що можуть нести загрози техногенного характеру. Більш того, може виникнути кумулятивний ефект з проблем, що ускладнить існуючу екологічну ситуацію. Особливу загрозу становитиме проблема накопичення та утилізації твердих побутових та промислових відходів, підвищиться ризик використання небезпечних технологій утилізації ТПВ, це, в свою чергу, може підвищити ризик виникнення новоутворень і хвороб органів дихання у населення, призвести до зниження біорізноманіття тощо.

РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2026 рік визначає пріоритетні напрями економічного і соціального розвитку, враховує екологічні завдання районного рівня в контексті ефективного, стабільного соціально-економічного розвитку регіону та підвищення якості життя населення.

Програма передбачає розвиток базових галузей економіки та інфраструктури життєзабезпечення та охоплює усі види господарської діяльності: промисловий, агропромисловий і транспортний комплекси, енергозбереження та енергоефективність, паливо-енергетична галузь, житлово-комунальне господарство та комунальну інфраструктуру, соціальне забезпечення, освіту, охорону здоров'я, фізичну культуру та спорт; культуру і туризм, охорону навколишнього природного середовища.

Реалізація заходів та проєктів, що визначені Програмою, спрямована на усунення та пом'якшення дії чинників, шкідливих для навколишнього природного середовища та здоров'я населення, забезпечення екологічної безпеки, відтворення та підтримання у належному стані природних ресурсів області.

Головні екологічні проблемами, що мають відношення до Програми, це: необхідність відновлення та модернізації споруд та мереж інженерної інфраструктури (зливова каналізація, централізоване водопостачання та водовідведення), розвиток системи поводження з твердими побутовими і промисловими відходами, збереження природних ресурсів.

Стратегічна екологічна оцінка Програми соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2026 рік проводиться з метою

забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я.

За кожним пріоритетним напрямком Програми розробляється низка заходів і проєктів, частина з яких, відповідно до Закону України “Про оцінку впливу на довкілля” підлягає оцінці впливу на довкілля. Відповідно до частини першої статті 3 Закону України “Про оцінку впливу на довкілля”, здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної пунктом 13 частини третьої статті третьої.

SWOT-аналіз є дієвим інструментом для прийняття стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень щодо подальшого удосконалення ДДП з урахуванням регіональних особливостей. Виявлені при проведенні SWOT-аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень (таб. 10).

Використовуючи статистичні матеріали дослідження соціально-економічного стану району та результати експертного опитування населення району сформовано SWOT-матрицю, яка дозволяє виявити взаємозв'язки між “внутрішніми” (сильні та слабкі сторони) та “зовнішніми” (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для Павлоградського району. Саме ці взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики й ризики, які є основою для стратегічного вибору – формулювання стратегічних та операційних цілей розвитку району на довгострокову перспективу і реалізація якої розпочнеться у 2026 році.

У процесі проведення стратегічної екологічної оцінки здійснено аналіз можливого впливу запланованої діяльності на території природоохоронного значення, зокрема на об'єкти Смарагдової мережі. Особливу увагу приділено оцінці потенційних екологічних ризиків, які можуть виникнути внаслідок реалізації Проєкту на території або в межах зони впливу Смарагдової мережі ua0000212 “Samarskyi Lis”. Територія Смарагдової мережі UA0000212 “Samarskyi Lis” розташована в межах басейну річки Самара та характеризується високою природоохоронною цінністю — збереженням типових лісових та водно-болотних екосистем, середовищ існування видів флори і фауни, занесених до Червоної книги України та Додатків Бернської конвенції.

Враховуючи просторове розташування запланованої діяльності, прямий вплив Проєкту на територію Смарагдової мережі є малоімовірним. Потенційні непрямі ризики можуть бути пов'язані з:

- зміною гідрологічного режиму річкових систем або водотоків, що впадають у Самару;
- збільшенням антропогенного навантаження (вирубубання, рекреаційний тиск, забруднення поверхневих вод);
- можливим шумовим та пиловим навантаженням у період реалізації окремих заходів.

Для запобігання негативним впливам доцільно передбачити:

- дотримання санітарно-захисних зон і водоохоронних меж;

- заборону проведення будівельних або господарських робіт у періоди розмноження фауни;
- забезпечення контролю за станом довкілля в межах екологічно чутливих територій.

З урахуванням наведеного, рівень ризику впливу Проєкту на територію Смарагдової мережі ua0000212 “Samarskyi Lis” оцінюється як низький / допустимий, за умови виконання заходів екологічного супроводу та моніторингу.

Керуючись стратегічними й оперативними цілями та на основі оцінок, представлених в таблицях, можна зробити такі висновки щодо ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми (таб. 10, 11).

Забруднення атмосферного повітря викидами автотранспорту та промислових підприємств

Однією з найважливіших екологічних проблем Павлоградського району є забруднення атмосферного повітря. Серед основних джерел забруднення атмосфери – пересувні джерела, з яких на першому місці знаходиться автотранспорт, а також підприємства енергетики, підприємства будівельної індустрії, машинобудівної, хіміко-фармацевтичної, харчової промисловості.

Викиди забруднюючих речовин від автотранспорту з року в рік зростають та негативно впливають на якість атмосферного повітря в містах району. Частка автомобілів, які експлуатуються в м. Павлоград та Тернівка, далекі від довершеності, вони здебільшого не відповідають міжнародним стандартам щодо екологічної безпеки. Пальне автомобілісти використовують неякісне, двигуни зазвичай морально і фізично застарілі. Як результат – якість повітря у містах не відповідає нормам. Забруднення атмосферного повітря в Павлоградському районі від автотранспорту обумовлено такими факторами:

постійне нерегульоване збільшення кількості автотранспорту, в тому числі транзитного вантажного;

відставання якості палива від європейських стандартів; щільність забудови в містах;

повільний розвиток мережі розв’язок і автошляхів;

відсутність об’їзної дороги навколо міста Павлоград;

недосконалість управління дорожнім рухом та іншими проблемами;

недостатньо розвинена законодавча та юридична база у галузі ефективного регулювання управління автотранспортом;

відсутність механізмів впливу на збільшення забруднення довкілля автотранспортом. Автомобілі викидають разом з відпрацьованими газами, випаровуванням паливо-мастильних матеріалів близько 200 компонентів забруднюючих речовин, які мають токсичний, мутагенний, наркотичний та інший вплив на живі організми.

Основним токсичним інгредієнтом, яким забруднюється повітря під час експлуатації автомобільного транспорту, є оксид вуглецю (близько 80%). Викиди автотранспортних засобів особливо небезпечні тому, що здійснюються у безпосередній близькості від тротуарів у зоні активного пішохідного руху.

Крім забруднення атмосферного повітря, міський транспорт та його супутня інфраструктура є головними забруднювачами водних об'єктів та ґрунтів нафтопродуктами.

Насамперед, це стосується відкритих автостоянок, гаражних кооперативів і автозаправних станцій, які не обладнано локальними очисними спорудами дощових стоків, пунктів розвантаження паливно-мастильних матеріалів на території автотранспортних підприємств.

Негативно впливають на стан довкілля і відходи автотранспортних засобів, які утворюються в процесі їх експлуатації, а саме: відпрацьовані мастила, фільтри, акумулятори, відпрацьовані шини, деталі та корпуси автомобілів та ін., утилізацію яких належним чином ще не налагоджено.

Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами викидів, тому її прийняття не буде негативно впливати на проблему забруднення повітря. В той же час, існуючі підприємства планують заходи щодо модернізації виробництва, впровадження ресурсозберігаючих технологій тощо. Щодо зменшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел, то цю проблему можна вирішити лише шляхом поліпшення стану дорожньо-транспортної інфраструктури.

Поводження з відходами

Проблема відходів є однією з ключових екологічних проблем Павлоградського району. Існуюча система управління відходами як в районі, так і по всій області має такі тенденції:

- накопичення відходів у промисловому та побутовому секторі, що негативно впливає на стан довкілля і здоров'я людей;

- неналежна утилізація та видалення небезпечних відходів;

- розміщення побутових відходів без урахування можливих небезпечних наслідків;

- неналежний рівень використання відходів як вторинної сировини внаслідок недосконалої організаційно-економічних засад залучення їх у виробництво;

- неефективність впроваджених економічних інструментів у сфері поводження з відходами.

На сьогодні ціла низка проблем у сфері поводження з відходами залишається не вирішеною:

- немає чіткої системи утилізації продуктів переробки макулатури, склобою, автомобільних шин, полімерних відходів, відходів легкої та харчової промисловості, відпрацьованих нафтопродуктів тощо;

- не запроваджена система поводження (знешкодження) з токсичними відходами.

- не організовано утилізацію золи та золошлакової суміші;

- не вирішена проблема утилізації мулу від миття транспорту.

При зберіганні таких відходів на територіях підприємств більше 2 років, необхідна наявність Паспорту місць видалення відходів (МВВ). Наявні технології очистки стічних вод недостатньо ефективні, тому відходи

гальванічних виробництв є одним із основних джерел забруднення водного басейну міста високотоксичними важкими та кольоровими металами (цинк, нікель, хром, мідь, кадмій тощо).

Не втрачає актуальності проблема утилізації твердих побутових відходів (ТПВ). Існуюча система поводження з твердими побутовими відходами не дозволяє раціонально використовувати ресурсоцінні матеріали (папір, картон, скло, метал, пластмаси тощо).

Головними факторами накопичення відходів на території міст та сіл є:
 неефективність технологій переробки первинної сировини і матеріалів;
 недостатнє запровадження передових технологій утилізації відходів на місцях їх безпосереднього утворення;

неефективна система видалення побутових відходів з території міст та сіл, що призводить до виникнення стихійних звалищ.

Район характеризується високим рівнем утворення і накопичення промислових і побутових відходів. Програмою передбачено ряд заходів щодо покращення стану справ у сфері поводження з відходами. Наприклад, в громадах буде проводитися покращення матеріально-технічної бази підприємств, які надають послуги по вивезенню ТПВ. Ймовірно кількість накопичених відходів не зростатиме надалі.

Забруднення водних об'єктів забрудненими зливовими та стічними водами, а також забруднення підземних водоносних горизонтів нафтопродуктами

Сучасний стан поверхневих водойм характеризується великим антропогенним навантаженням. Причиною недостатньо ефективної роботи очисних споруд є фізична та моральна застарілість обладнання, несвоєчасне проведення поточних і капітальних ремонтів, їх перевантаженість.

Програма не передбачає створення підприємств, діяльність яких призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води. Натомість, передбачається реалізація заходів з реконструкції систем водовідведення, упровадження прогресивних методів очистки стічних вод.

Стан прибережних захисних смуг водних об'єктів району.

Існуючий стан малих водойм міст та сіл викликає занепокоєння, тому що багато з них є засміченими, прибережні захисні смуги водойм захищені несанкціонованими звалищами побутових і будівельних відходів. Типовими порушеннями існуючого чинного законодавства є:

відсутність проектів винесення в натуру водоохоронних зон та прибережних захисних смуг;

надання земельних ділянок прибережних захисних смуг (земель водного фонду) в тимчасове користування при відсутності винесення в натуру (на місцевості) прибережних захисних смуг;

порушення режиму землекористування в прибережних захисних смугах;
 наявність несанкціонованих звалищ будівельного та побутового сміття;
 самозахоплення земельних ділянок.

З метою створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, згідно ст. 87 Водного кодексу України (ВКУ), встановлюються водоохоронні зони. Зовнішні межі водоохоронних зон визначаються за спеціально розробленими проектами. В межах водоохоронних зон відповідно до ст. 88 ВКУ виділяються земельні ділянки під прибережні захисні смуги.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2025 рік визначає пріоритетні напрями економічного і соціального розвитку, враховує екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного, стабільного соціально-економічного розвитку району, підвищення якості життя населення. Напрями Програми заплановано впроваджувати виконанням переліку заходів, які покликані привести район до стратегічного бачення.

Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я населення, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною. Вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення, при впровадженні заходів, може мати як позитивні так і негативні наслідки.

При впровадженні заходів Програми, у порівнянні з існуючим станом, очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення.

Земельні ресурси

Внаслідок реалізації Програми не передбачається посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії або в характеристиках рельєфу, появи загроз землетрусів, зсувів, селевих потоків, провалів землі тощо.

Біорізноманіття

У Програмі не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ).

Рекреаційні зони та культурна спадщина

Впровадження Програми може мати як позитивний, так і негативний вплив на рекреаційні зони залежно від того, на скільки будуть дотримані природоохоронні вимоги. Разом з тим, реалізація цього завдання має сприяти покращенню здоров'я населення. Впровадження Програми не має призводити до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини.

Населення та інфраструктура

Програма не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення області.

Екологічне управління, моніторинг та інше

Програма спрямована на збереження природних ресурсів і не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки.

Реалізація має сприяти створенню системи екологічного контролю та моніторингу ефективності досягнення екологічних цілей. Павлоградський район має значний промисловий потенціал, що має позитивне значення для економіки району. Разом з тим, через концентрацію вугледобувних підприємств навколишнє середовище зазнає підвищеного навантаження. Тому важливою умовою сталого економічного і соціального розвитку району є раціональне використання природних ресурсів та збереження екологічної безпеки життєдіяльності населення.

**РОЗДІЛ 4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ
ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ
ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО
ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА
АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ
ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)**

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки проекту документу державного планування “Програми соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2026 рік” визначені основні проблеми для навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, надані характеристики даних впливів. Також визначені ключові екологічні цілі та завдання в сфері охорони довкілля, їх відповідність заходам Програми та визначені можливості їх врахування при розробленні ДДП. На основі аналізу екологічної ситуації та запланованих заходів Програми були визначені ключові актуальні питання, що потребують оцінки.

Основні чинники та критерії для визначення головних екологічних проблем пов'язані із:

1. Забрудненням атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин від промислових підприємств та автотранспорту.

Екологічні проблеми в районі пов'язані з підвищеним рівнем забруднення атмосферного повітря. Основними джерелами забруднення повітряного басейну є промислові підприємства і транспорт. Обсяг викидів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по району у 2021 році склав 68937,5 т (108,5% до показника 2020 року), в тому числі, діоксид сірки 1087,8 т (297% до 2020 року), діоксид азоту 207,6 т (135% до 2020 року). Основними забруднювачами довкілля у 2022 році залишалися підприємства добувної промисловості та виробники електроенергії.

2. Забрудненням водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального господарства.

Існуючі системи водопостачання та водовідведення району знаходяться переважно в незадовільному стані, очисні споруди працюють неефективно та потребують ремонту та реконструкції. В цілому, перевантаження очисних споруд у більшості основних водокористувачів області не спостерігається, проте якість очищення стічних вод незадовільна, низка показників перевищує нормативи гранично-допустимого скиду забруднюючих речовин (ГДС) і не дозволяє досягнути категорії “нормативно-очищені”.

Нижче наведені основні забруднювачі з категорією якості зворотних вод – недостатньо-очищені:

КП “Павлоградводоканал” м. Павлоград – за вмістом азоту амонійного, сухого залишку, нафтопродуктів;

КП “Тернівське житлово-комунальне підприємство” – за показниками: азот амонійний, залізо загальне;

ПрАТ “ДТЕК Павлоградвугілля” – за вмістом хлоридів, сухого залишку.

За останні роки моніторингові дослідження якості води поверхневих водойм вказують на погіршення стану річок і водойм Павлоградського району, як і в цілому по Дніпропетровській області.

Основною проблемою якості поверхневих вод залишається інтенсивне забруднення їх зворотними водами промислових, сільськогосподарських підприємств, комунального господарства. Зі стічними водами у водні об’єкти потрапляє велика кількість біогенних та хлорорганічних речовин токсичної дії, мінеральних солей та інші.

Значна кількість забруднюючих речовин надходить у водні об’єкти з території населених пунктів, не обладнаними очисними спорудами зливових вод. Недостатня робота комунальних служб, неякісне прибирання вулиць та прибудинкових територій, низька культура утримання санітарного стану населених пунктів приводить до забруднення поверхневого стоку сміттям, нафтопродуктами та завислими речовинами. Крім того, з поверхневим зливом із сільськогосподарських угідь і тваринницьких комплексів, із забрудненими підземними водами у поверхневі води потрапляють біогенні елементи та залишки агрохімії. Розораність водозбірних басейнів сягає граничних меж при надто низькому ступені залісення, на багатьох річках і водоймах ще не закріплені прибережні захисні смуги. Багато річок замулюється, знижується їх транспортуюча здатність. Невисокою поки що залишається технологічна культура застосування добрив в сільськогосподарському виробництві, що впливає на водно-фізичні властивості ґрунтів.

3. Забрудненням підземних водоносних горизонтів.

Забруднення підземних вод на території району носить локальний характер і пов’язане із функціонуванням підприємств вугільної промисловості, комунального та сільського господарства.

Промислові та комунальні стічні води з підвищеним вмістом токсичних елементів, нафтопродуктів, окремих хімічних елементів є джерелом забруднення підземних і поверхневих вод. Основні випуски їх у річкову мережу відбуваються, як і в минулі роки, у місцях зосередження водоемких виробництв.

На ділянках випусків токсичних стічних вод у містах можливе формування осередків забруднення підземних вод у четвертинних відкладах, що характеризується природною незахищеністю та мають тісний гідравлічний зв'язок з поверхневими водами.

4. Порушенням гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону.

Павлоградський район розташований в межах басейну р. Дніпро, яка є головною рікою гідрографічної мережі Дніпропетровщини. По території району протікають такі значимі притоки Дніпра, як Самара, Вовча, Оріль. Загалом на території району протікають 16 річок, довжина яких без приток складає 526,1 км.

Надмірне використання водних ресурсів малих річок для потреб сільського господарства та риборозведення, самовільного водокористування та створення штучних водойм на руслах малих річок порушує природний водний, гідробіологічний режим річок, збільшує заростання та утворення донних відкладень; скиди шахтних вод вносять у води річок додаткове забруднення мінеральними речовинами; потенційними забруднювачами малих річок та підземних вод є не організовані сховища непридатних ядохімікатів. Розораність водозабірних басейнів сягає граничних меж при надто низькому ступені заселення. На багатьох річках і водоймах не закріплені прибережні захисні смуги, а деякі з наявних не завжди відповідають вимогам водного законодавства України.

5. Поводженням з відходами I – III класів небезпеки.

За даними 2020 року, обсяг утворення відходів I-IV класу небезпеки по Павлоградському району склав 68,2 т, по м. Павлоград – 5233373,6 т відходів I-IV класу небезпеки, в тому числі, 204,1 т відходів I-III класу небезпеки, по м. Тернівка – 3113,3 т відходів I-IV класу небезпеки, в тому числі, 204,1 т відходів I-III класу небезпеки, по Юр'ївському району (відповідно до адміністративно-територіального устрою, який діяв до набрання чинності постановою Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 807-IX “Про утворення та ліквідацію районів”) – 1456 т відходів I-IV класу небезпеки, в тому числі, 2,1 т відходів I-III класу небезпеки. Переважна більшість відходів I-III класу використовується повторно або передається спеціалізованим підприємствам для подальшої утилізації.

6. Утилізацією відходів гірничодобувної, енергетичної та інших галузей промисловості.

Для промислового комплексу району характерними є значні масштаби використання природних ресурсів та енергетично-сировинна спеціалізація. Разом із розвитком урбанізації це обумовлює високі показники щорічного утворення і нагромадження відходів.

Питання накопичення та утилізації промислових відходів має загальнодержавне значення, оскільки більша частина відходів містить шкідливі для навколишнього природного середовища та людини речовини. Вирішення проблеми утилізації відходів – це очищення довкілля від токсичних речовин і

баласту та отримання при цьому корисних продуктів і, як слідство, економічного ефекту.

Більша частина розміщених відходів мають велику кількість ресурсоцінних компонентів, які можна вилучити з метою одержання якісної та дешевої сировини.

Рециклінг відходів має велике екологічне значення, оскільки сприяє захисту довкілля від негативного їх впливу та забезпечує ощадливе використання матеріально-сировинних і енергетичних ресурсів.

7. Поширенням екзогенних геологічних процесів (далі – ЕГП).

У межах Павлоградського району розвиток ЕГП обумовлюють як природні, так і техногенні чинники. Тут поширені зсуви, підтоплення, осідання земної поверхні над гірничими виробками, переробка берегів водосховищ, карст та просідання лесових ґрунтів. Найбільш високою активністю природна зсувна активність характеризується в районі села Кочережки.

Техногенним чинником впливу на земельні ресурси є гірничо-видобувна промисловість. Розробка корисних копалин відкритим способом потребує проведення розкривних робіт, що призводить до порушення земель.

8. Охороною, використанням та відтворенням дикої фауни і флори.

Для тварин, на відміну від інших груп живих організмів, характерна активність у переміщенні і зміна ареалів в залежності від змін факторів середовища та ресурсів. Це може носити як сезонний характер, так і багаторічний. Тому всі заходи і програми щодо охорони фауни повинні враховувати цю особливість, яка системи охорони біорізноманіття загалом і рідкісних видів зокрема.

Очевидно, що заповідний режим та заходи з охорони мають позитивний вплив на перебування рідкісних видів тварин на території району. Збільшення охоронних видів і числа видів напряму пов'язано з удосконаленням системи охоронюваних заходів. Наприклад, ДТЕК Дніпровські електромережі з 2013 року реалізують програму орнітологічної безпеки електромереж. В тому числі, на території орнітологічного заказника державного значення “Булахівський лиман” встановлено 440 світловідбиваючих маркерів на високовольтні лінії, щоб убезпечити птахів від зіткнень з проводами. За останні 30 років на території заказника екологи зафіксували 178 різних видів птахів. Багато з них - рідкісні або червонокнижні: кам'янка попеляста, річковий цвіркун, клинтух, дупель, великий веретенник. Навесні і восени, мігруючи через територію заказника, пернаті інколи вриваються в лінії високої напруги та гинуть від зіткнення. В рамках реалізації програми орнітологічної безпеки електромереж, щоб уникнути зіткнень, енергетики підвішують маркери на повітряні лінії 35 кВ через кожні 10 метрів. Вони відбивають світло і роблять лінію видимою для птахів, щоб вони могли безпечно її облетіти в сутінках та тумані. Подібні технології успішно практикуються в усьому світі і дозволяють запобігти загибелі крилатих.

З метою збереження рідкісних видів тварин, що перебувають під загрозою зникнення на території Дніпропетровської області затверджений перелік Червоних списків тварин та рослин Дніпропетровської області. До Червоного списку тварин Дніпропетровської області занесені 132 види тварин.

Ще один важливий спосіб збереження фауни – це боротьба з браконьєрством.

З метою охорони та відтворення водних біоресурсів у природних рибогосподарських водних об'єктах Дніпропетровської області Управління Державного агентства рибного господарства у Дніпропетровській області організовуються заходи щодо проведення нерестової кампанії під час весняно-літньої заборони лову риби, раків на водоймах області, у тому числі, водоймах Павлоградського району (встановлення термінів заборони промислового, любительського рибальства та затвердження переліку нерестових ділянок).

Основним завданням проведення заходів є недопущення погіршення умов існування водних біоресурсів, припинення промислу рибодобувними організаціями, забезпечення контролю за роботою спеціальних товарних рибних господарств, а також за виконанням встановленого порядку любительського лову риби громадянами та членами громадських організацій в місцях, де дозволено любительське рибальство в період весняно-літньої заборони.

Під час нересту риби заборонено днопоглиблювальні, вибухові, гідротехнічні роботи, видобуток гравію та пісчано-ракушкової суміші, а також пересування плавзасобів з двигунами у заборонених зонах і на нерестових ділянках, будь-яке перебування громадян (за винятком уповноважених органів, які здійснюють охорону водних біоресурсів) та лов риби у водоймах під час її масового ходу на нерестовища, в період відкладання ікри і виходу з неї мальків, з урахуванням погодних умов, а також лов раків у період вирощування ікри, першої та другої линьки.

Аналіз основних екологічних проблем

Проблеми, що потребують вирішення на загальнодержавному рівні:

Неврегульованість законодавчої бази у сфері поводження з відходами.

Для поліпшення стану довкілля в Дніпропетровській області облдержадміністрацією розроблено Дніпропетровську обласну комплексну програму (стратегію) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016 – 2025 роки (із змінами), (рішення Дніпропетровської обласної ради від 21.10.2015 № 680-34/VI), яка базується на основних принципах та засадах сталого розвитку. Заходи програми взяті за основу для роботи щодо покращення стану поводження з відходами на території Павлоградського району.

Атмосферне повітря

Для зменшення викидів від автотранспортних засобів потрібно:

влаштувати контрольно-регулюючі пункти для перевірки і зниження токсичності відпрацьованих газів транспортних засобів;

розробити пристрої для очищення відпрацьованих газів двигунів та оснастити ними транспортні засоби;

перевести автомобільний транспорт на альтернативні види моторного палива (біодизель та інші);

сприяти розвитку електротранспорту.

Водні ресурси

На стан водних ресурсів впливають:

відсутність сучасних ефективних методів очистки та демінералізації шахтних вод Західного Донбасу;

не достатня потужність та фізичне зношення очисних споруд в містах. Технічний стан більшості мереж незадовільний, що робить їх ненадійними та спричиняє аварійні ситуації з великими втратами питної води або забрудненням навколишнього середовища. Заходи щодо відновлення водопровідно-каналізаційних мереж через відсутність коштів проводяться повільно;

відсутність проектів водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водних об'єктів району, які є невід'ємною частиною містобудівної документації;

незадовільне виконання водоохоронних заходів основними підприємствами-забруднювачами;

утворення значних обсягів високомінералізованих шахтних вод Західного Донбасу;

незадовільний екологічний стан малих річок;

недостатня освітня діяльність у сфері охорони та раціонального використання водних ресурсів. Аналіз вищезазначених проблем загальнодержавного значення насамперед вказує на недостатнє фінансування з державного бюджету та відсутність нормативно-правової бази.

Проблеми місцевого значення:

відсутність проектів водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водних об'єктів області з урахуванням містобудівної документації;

відсутність контролю з боку органів місцевого самоврядування щодо скиду зливових вод до водних об'єктів з територій міст;

відсутні заходи щодо здійснення агротехнічних, агролісомеліоративних та гідротехнічних протиерозійних заходів, а також створення для організованого відводу поверхневого стоку відповідних споруд (водостоки, перепуски, акведуки тощо) під час будівництва і експлуатації шляхів; відсутні заходи стосовно впровадження водозберігаючих технологій, а також здійснення передбачених Водним Кодексом України водоохоронних заходів на підприємствах, в установах і організаціях, розташованих у басейні річки;

не розроблені органами місцевого самоврядування заходи щодо попередження повені, які призводять до затоплення та підтоплення земель і населених пунктів.

Відходи

Проблеми місцевого значення: відсутність сміттесортувальних та сміттєпереробних заводів, а також достатньої кількості спеціалізованих полігонів для поховання неутилізованих залишків.

Природно-заповідний фонд

Проблеми місцевого значення:

відсутність фінансування заходів формування екологічної мережі з бюджетів місцевого рівнів. Під час реалізації заходів та проектів Програми необхідно врахувати наявні проблеми території, на якій заплановано впровадження діяльності та запропонувати найбільш екологічно вигідну територіально-планувальну організацію з урахуванням всіх планувальних обмежень (згідно із Державними будівельними нормами України планування та

забудова територій ДБН Б.2.2-12- 2019 “Планування та забудова територій” та Державними санітарними правилами планування та забудови населених пунктів ДСП 173-96 та інше).

Планувальні обмеження на території, які заплановані для впровадження діяльності, визначають загальні вимоги до режиму використання земельних ділянок, по яких проходять інженерні та транспортні комунікації, вимоги до експлуатації та проєктування інженерних мереж, а також режим використання земельних ділянок, що потрапляють в санітарно-захисні та охоронні зони.

Обмеження за вимогами охорони здоров'я та захисту життя – визначається санітарно-гігієнічними нормами.

Обмеження за природоохоронними вимогами – визначається на підставі Законів України “Про охорону навколишнього природного середовища” та “Про природно-заповідний фонд” та іншими нормативно-правовими документами у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Обмеження за інженерно-геологічними умовами – визначається за даними інженерно-геологічних пошукових робіт.

РОЗДІЛ 5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища” (№ 1264-ХІІ від 26.06.1991) визначає правові, економічні та соціальні основи організації охорони навколишнього природного середовища.

Забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини, раціональне використання природних ресурсів є невід'ємною умовою сталого економічного та соціального розвитку України.

Метою екологічної політики в Україні є збереження безпечного навколишнього середовища, захист життя і здоров'я населення від негативного впливу факторів забруднення навколишнього природного середовища, гармонійна взаємодія суспільства і природи, охорона, раціональне використання і відтворення природних ресурсів

Основою для впровадження екологічної політики в Україні є Закон України “Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року” (№ 2697-УШ від 28.02.2019), яким передбачено інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку. Також, є Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р; План заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року,

затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 932-р; Державна стратегія управління лісами України до 2035 року та операційним планом її реалізації у 2022 – 2024 роках, затверджені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р; Ріо - Конвенція та інші міжнародні угоди природоохоронного спрямування.

Відповідно до Указу Президента України “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року” (№ 722/2019) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Основні міжнародні правові документи щодо стратегічно-екологічної оцінки:

протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015);

директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України “Про стратегічну екологічну оцінку” (№ 2354-УШ від 20.03.2018).

Юридичні аспекти поводження з водними ресурсами регулюються Водним кодексом України (№ 214/95-ВР від 06.06.95) та іншими законодавчими актами, прийнятими з метою збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у навколишнє середовище. З 04.06.2017 набрав чинності Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування” від 07.02.2017 № 1830-VIII, яким внесено зміни до Водного кодексу України в частині процедури отримання дозволів на спеціальне водокористування.

Основними законодавчими актами та нормами у сфері користування водними ресурсами є:

постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування”;

постанова Кабінету Міністрів України “Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується”;

державні санітарні норми та правила “Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною”;

наказ Міністерства екології та природних ресурсів України “Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об’єкти із зворотними водами”;

постанова Кабінету Міністрів України “Про правовий режим зон санітарної охорони водних об’єктів”.

Ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначаються Законом України “Про охорону атмосферного повітря” (№ 2707-ХІІ від 16.10.92), а також:

постановою Кабінету Міністрів України “Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря”;

посібником з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря; максимальні допустимі концентрації та “можливі рівні безпечного ефекту” для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

У сфері використання та охорони земельних ресурсів у сучасних умовах необхідності посилення боротьби із деградацією земель важливе значення має рішення Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням, створеної згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 20, зокрема стосовно схвалення представлених НААН добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель (далі - НРДЗ) за напрямом “Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах”, а також допоміжних заходів щодо досягнення НРДЗ за напрямками “Відновлення зрошення і поліпшення еколого-меліоративного стану зрошуваних земель” та “Відновлення та стале використання торфовищ”. Слід також відмітити у цьому контексті рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23.03.2021 № 111/2021 “Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації”.

Стан справ у сфері поводження з відходами регламентує Закон України Закон України “Про управління відходами”, який набрав чинності 09.07.2023, розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 117-р “Про затвердження Національного плану управління відходами до 2030 року” (зі змінами), Національний план управління відходами до 2030 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 117 та інші законодавчі акти, які регулюють діяльність з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров’я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами.

В інвестиційному законодавстві також приділяється достатня увага необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так, Законом України “Про інвестиційну діяльність” (№ 1560-ХІІ від 18.09.1991) встановлюється заборона інвестування в об’єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). У

разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Крім цього, в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України “Про оцінку впливу на довкілля” (№ 2059-УШ від 23.05.2017).

Нормативно-правова база СЕО в Україні

Основними нормативно-правовими актами, які регулюють здійснення стратегічної екологічної оцінки в Україні, є:

Закон України “Про стратегічну екологічну оцінку” (№ 2354-VIII від 20.03.2018);

протокол про стратегічну екологічну оцінку (далі – Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті. Протокол про СЕО ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015) і є частиною українського законодавства.

З огляду на євроінтеграційні прагнення України важливим міжнародним правовим документом щодо СЕО стратегічної екологічної оцінки є “Директива 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27.06.2001 про оцінку окремих певних планів і програм на навколишнє середовище” (далі – Директива про СЕО). Впровадження Директиви про СЕО в Україні, як частини законодавства ЄС у галузі довкілля, передбачено Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (додаток ХХХ до глави 6 “Навколишнє природне середовище” Розділу V “Економічне і галузеве співробітництво”). Угоду ратифіковано Законом № 1678-VII від 16.09.2014.

На виконання вимог Закону України “Про стратегічну екологічну оцінку”, а також з метою приведення у відповідність до нього інших підзаконних актів, було прийнято ряд нормативно-правових документів, а саме:

постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України” від 23.01.2019 № 128;

постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України” від 23.01.2019 № 45;

постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1272 “Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення”;

“Критерії визначення наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення”, затверджені наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 28.10.2020 № 213; наказ зареєстровано в Міністерстві юстиції України 04 січня 2021 року за № 9/3563.

Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 були затверджені “Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування”. Цей

документ носить рекомендаційний характер. Зміни до нього вносилися наказами Міністерства екології та природних ресурсів України від 29.12.2018 № 465 та від 18.07.2019 № 260.

РОЗДІЛ 6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Згідно із “Методичними рекомендаціями із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування”, затвердженими Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, – це будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Коротко - та середньострокові наслідки (1,3-5,10-15 років) – стосуються будівництва об'єктів комунальної, соціальної, інженерної та транспортної інфраструктури, промисловості. Реалізація кожного етапу будівництва та експлуатації закінчених будівництвом об'єктів пов'язана з утворенням відходів, порушенням рослинного покриву під час провадження планованої діяльності, збільшенням кількості автотранспорту, в деяких випадках – з видаленням зелених насаджень, зняттям і складуванням поверхневого шару ґрунту. Також, під час виконання будівельних і монтажних робіт слід очікувати допустимий негативний вплив на атмосферне повітря, рослинний і тваринний світи, ґрунти та водні ресурси. Крім того, при роботі двигунів будівельних машин, механізмів та автотранспорту на навколишнє середовище буде чинитися шумовий вплив – акустичне забруднення. За тривалістю зазначені види впливу будуть носити тимчасовий характер, обмежений розрахунковим терміном будівництва, по межах впливу – локальне, обмежене простором ведення будівельних робіт. Проте всі ці впливи відносяться до тимчасових і не призведуть до суттєвого довгострокового погіршення екологічної рівноваги екосистем населеного пункту.

Довгострокові наслідки (50-100 років) – це впливи постійного характеру у вигляді викидів і скидів, шумів, утворення відходів, збільшення споживання ресурсів. Основні складові забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря – це відпрацьовані гази техніки та автотранспорту. Їх токсичність залежить від змісту окису вуглецю й діоксиду азоту, кількість яких залежить від обсягу спожитого палива та технічного стану двигунів.

Непостійні довгострокові впливи – це роботи з реконструкції об'єктів, консервації, припинення їх існування, перепрофілювання, заміни обладнання та устаткування, модернізацією тощо.

За походженням екологічний вплив ділять на:

первинний, коли проєкт безпосередньо впливає на екосистему шляхом забруднення атмосфери при будівництві (продуктами згорання палива, викидами пилу при земляних роботах, переміщенні автотранспорту в межах будмайданчику);

вторинний, що виникає через первинні зміни в екосистемі і полягає у прямій повній або частковій зміні елементу навколишнього середовища, яка призведе до руйнування, зміни навколишнього середовища (наприклад, забруднення природних місць проживання нанесе шкоду видам фауни, які залежать від цього середовища проживання).

Кумулятивні впливи – це комплекс впливів від реалізації планованої діяльності та інших видів людської діяльності, які існують або плануються в найближчому майбутньому та можуть спричинити значні негативні або позитивні впливи на навколишнє середовище або соціально-економічні умови, які б не виявилися в разі відсутності інших видів діяльності, крім самої планованої діяльності.

Кумулятивні ефекти можуть виникати з незначних за своїми окремими діями факторів, які, працюючи разом протягом тривалого періоду часу, поступово накопичуючись, підсумовуючись згодом в одному і тому ж районі, можуть викликати значні наслідки. Акумуляція впливів відбувається в тому випадку, коли антропогенний вплив або інші фізичні або хімічні впливи на екосистему протягом часу перевершують можливість їх асиміляції або трансформації. При дотриманні та виконанні всіх передбачених комплексних захисних і охоронних заходів, що відповідають діючим нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу, який супроводжується негативними екологічними наслідками та понаднормативними викидами в атмосферне повітря забруднюючих речовин, не передбачається. Детальна оцінка кумулятивного впливу буде можлива в процесі експлуатації території з урахуванням даних моніторингу навколишнього середовища та проведення відповідних розрахунків. Змін клімату і мікроклімату в результаті планованої діяльності не очікується, оскільки в результаті впровадження проєктних рішень відсутні значні виділення теплоти та парникових газів. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні. Обрана технологія розміщення забудови є більш екологічно безпечна.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту. Можливий сумарний ефект деяких речовин при викиді забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років). Проведення діяльності буде позитивно впливати на соціально-економічні

умови шляхом створення нових робочих місць, збільшення чисельності населення тощо.

Тимчасові наслідки для довкілля – при виконанні підготовчих та будівельних робіт вплив на навколишнє середовище на атмосферне повітря матиме короткочасний та локальний характер, викиди здійснюватимуться при роботі будівельних машин та механізмів, при здійсненні зварювальних робіт, земельних робіт, при фарбуванні металевих поверхонь, при функціонуванні планованих підприємств.

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки реалізації завдань Програми для біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

В процесі стратегічної екологічної оцінки був здійснений аналіз впливу реалізації заходів та проєктів Програми як на окремі компоненти навколишнього природного середовища, так і сукупний вплив на природні процеси та комплекси.

Значного негативного впливу під час впровадження діяльності на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

Серед основних ймовірних екологічних наслідків, пов'язаних з реалізацією Програми соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2025 рік, слід відзначити:

а) наслідки для довкілля:

атмосферне повітря – можливе забруднення від стаціонарних джерел (промислових та сільськогосподарських підприємств) та пересувних джерел (автомобільний та залізничний транспорт). З метою покращення стану атмосферного повітря в районі Програмою розглядається можливість зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за рахунок впровадження заходів по охороні атмосферного повітря. Підприємствами промисловості та комунальної сфери (основні стаціонарні забруднювачі атмосферного повітря на території району) вживаються заходи з визначення комплексу потенційних джерел і механізму фінансового забезпечення реконструкції, модернізації, технічного переоснащення та виведення з експлуатації великих спалювальних установок, а також можливості проведення комплексу режимноналагоджувальних випробувань енергетичних котлів для оптимізації топкового процесу;

ґрунти – можливе забруднення, засмічення та порушення ґрунтів від неочищених господарсько-побутових стічних вод, від поверхневих вод. Основними заходами Програми щодо недопущення та зниження ризику забруднення ґрунтів є будівництво, реконструкція каналізаційних очисних споруд та мереж водовідведення;

поводження з відходами – можливе забруднення і засмічення ґрунтів, забруднення ґрунтових вод та інше, в зв'язку з незадовільним рівнем централізованого вивезення та роздільного збору твердих побутових відходів, з незадовільною організацією планової очистки по збору та своєчасному

видаленню відходів. Основним напрямком роботи у сфері поводження з відходами залишається вирішення питання забезпечення повного збирання відходів з метою передачі їх для подальшої утилізації, обробки (переробки) на спеціалізовані підприємства. З метою покращення існуючої ситуації із розміщенням та захороненням твердих побутових відходів на території району, Програмою реалізуються ряд природоохоронних заходів, в тому числі, розроблення Схеми санітарної очистки Вербківської сільської ради;

водні ресурси – можливе забруднення водних об'єктів від неочищених господарсько-побутових стічних вод, від поверхневих вод. Основними заходами Програми щодо вирішення найважливіших проблемних питань з охорони і раціонального використання водних ресурсів є реконструкція, будівництво мереж водопостачання, водовідведення та каналізаційних очисних споруд;

здоров'я населення – можливе санітарно-епідеміологічне навантаження на здоров'я населення від транспортної інфраструктури. Програмою передбачається провадження заходів з охорони атмосферного повітря, упровадження заходів з озеленення, з метою поліпшення санітарно-гігієнічного стану населених пунктів, а також розвиток рекреаційних зон;

території з природоохоронним статусом – реалізація рішень Програми запланована за межами територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон, земель природно-заповідного фонду України, територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність та об'єктів комплексної охорони, в зв'язку з чим можна зробити висновок, що реалізація заходів та проєктів Програми не матиме впливу на території з природоохоронним статусом.

в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення:

зважаючи на географічне положення територій, на яких заплановано реалізацію заходів і проєктів Програми, транскордонні наслідки реалізації рішень Програми для довкілля, у тому числі здоров'я населення, відсутні та не очікуються.

У ході проведення стратегічної екологічної оцінки було визначено, що окремі заходи проєкту Програми можуть прямо чи опосередковано впливати на природні комплекси, у тому числі на території, що мають особливу природоохоронну цінність. З огляду на це, доцільно розглянути можливі наслідки реалізації Проєкту для території Смарагдової мережі ua0000212 “SamarSKI Lis”, яка належить до екологічно чутливих ділянок регіону.

Територія “SamarSKI Lis” є важливим елементом регіональної екологічної мережі, що забезпечує збереження біорізноманіття, підтримання водного режиму річки Самара та стійкість природних екосистем. Реалізація заходів Програми соціально-економічного розвитку району, спрямованих на розбудову інфраструктури, покращення транспортного сполучення та розвиток промисловості, може мати опосередкований вплив на екологічний стан зазначеної території.

До ймовірних наслідків належать:

- підвищення антропогенного навантаження на прилеглі природні комплекси (через зростання транспортного потоку, забудову, рекреаційне використання);
- можливі зміни гідрологічного режиму та водного балансу річкової системи Самари при реалізації проєктів, пов'язаних з водокористуванням або меліорацією;
- збільшення ризику локального забруднення ґрунтів та поверхневих вод під час будівельних і ремонтних робіт;
- потенційний вплив шуму та викидів у повітря під час експлуатації нових об'єктів.

Разом із тим, за умови реалізації природоохоронних та компенсаційних заходів, дотримання норм екологічного законодавства, раціонального використання природних ресурсів і проведення постійного екологічного моніторингу, негативні наслідки для території Смарагдової мережі можуть бути мінімізовані.

У цілому, реалізація Проєкту не призведе до істотних чи незворотних змін природних комплексів “Samarskyi Lis”, а потенційний вплив оцінюється як помірний і контрольований.

Таким чином, реалізація Програми не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох завдань Програми має призвести до покращення екологічної ситуації в районі.

Затвердження Програми, зважаючи на комплексність рішень, що обумовлюється необхідністю збалансованого розвитку екологічної складової, а також наукові дослідження у цій галузі у короткостроковий період (1-3 роки), буде мати незначний вплив на стан довкілля, який буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

Реалізація положень Програми буде мати позитивний вплив на рівень здоров'я населення, тобто сприятиме зниженню рівня захворюваності населення, що є важливим індикатором регіонального розвитку на середньостроковий та довгостроковий період. У разі продовження розпочатої роботи вплив не буде відрізнятися від короткострокового.

До довгострокових наслідків відноситься питання забруднення атмосферного повітря, що склалося під впливом фізико-географічних умов басейну, насамперед кліматичних умов. Значного негативного впливу під час реалізації заходів та проєктів ДДП на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки, як зазначалося вище, буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

РОЗДІЛ 7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Для запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2025 рік передбачається реалізація заходів наведених у таблиці 12.

Вочевидь, це лише тенденції, які визначають, на чому треба зосередити увагу для усунення негативних наслідків. Детальні заходи будуть визначені для кожного конкретного завдання при реалізації відповідних заходів і проектів, та при видачі екологічних дозволів.

Для зміцнення здоров'я населення, зниження показників інвалідності та смертності, забезпечення доступної та ефективної медицини для населення району Програмою передбачено:

функціонування спроможної мережі закладів охорони здоров'я, які будуть гарантувати охоплення населення ефективним, доступним та безоплатним медичним обслуговуванням та спрямування до них першочергових ресурсів, які дозволять стало функціонувати системі та забезпечити її розвиток;

забезпечення рівної фізичної доступності первинної медичної допомоги за рахунок розвитку мережі амбулаторій, поліпшення якості медичної допомоги на первинному рівні шляхом повноти здійснення скринінгових досліджень;

створення реабілітаційних центрів; розвиток послуг з психічного здоров'я; впровадження нових механізмів надання населенню району медичних послуг у рамках реалізації Закону України "Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення";

розроблення програмних заходів для забезпечення фінансування медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою медичних гарантій обслуговування населення;

розвиток медичної допомоги пацієнтам з орфанними захворюваннями;

забезпечення умов безпечного материнства, здорового дитинства та збереження репродуктивного здоров'я населення району;

запобігання та лікування серцево-судинних та судинно-мозкових хвороб;

здійснення заходів з розвитку донорства крові та її компонентів;

забезпечення стратегічного керівництва у сфері громадського здоров'я; забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, допомоги та лікування ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД;

вдосконалення системи охорони здоров'я району щодо викликів, пов'язаних з пандеміями;

охоплення дітей щепленнями проти вакцинокерованих інфекцій.

З метою забезпечення екологічної безпеки шляхом запобігання й мінімізації негативного впливу людської діяльності на навколишнє природне середовище, раціональне використання і збереження природних ресурсів, перехід до сталого, екологічно збалансованого розвитку району, Програмою передбачено:

зменшення забруднення повітряного басейну;

захист водних ресурсів від виснаження та забруднення;

відновлення, рекультивації порушених земель та родючості ґрунтів, скорочення відчуження земель;

поліпшення та вдосконалення сфери збору, утилізації та переробки твердих побутових відходів;

підвищення ефективності у сфері поводження та утилізації промислових відходів;

збереження та відтворення біорізноманіття;

розвиток рекреаційних зон;

підвищення ефективності управління енергетичними ресурсами; розвиток альтернативної енергетики;

підвищення енергоефективності та енергозбереження;

будівництво, реконструкція систем водовідведення, упровадження прогресивних методів очистки стічних вод;

реконструкція, будівництво, ремонт систем зливової каналізації з оснащенням локальних систем очистки стоків;

розчищення та регулювання русел річок і водойм, відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарно стану річок і водойм;

поліпшення стану поверхневих водних об'єктів на території району шляхом упровадження біомеліоративних заходів;

ліквідація наслідків підтоплення на забудованих територіях, у першу чергу тих, що потребують термінового захисту.

З урахуванням результатів оцінки можливих ризиків та ймовірних наслідків реалізації Проєкту соціально-економічного розвитку району (розділи 3 та 6 Звіту), визначено необхідність передбачення комплексу заходів, спрямованих на мінімізацію потенційного впливу на довкілля, у тому числі — на територію Смарагдової мережі ua0000212 “Samarskyi Lis”, яка є екологічно цінною та чутливою до зовнішніх антропогенних факторів.

Враховуючи просторову наближеність окремих заходів Проєкту до природоохоронних територій, для забезпечення збереження природних комплексів і видового різноманіття передбачається реалізація таких екологічних заходів:

- дотримання вимог природоохоронного законодавства України, положень Бернської конвенції та Національної екологічної мережі;
- встановлення та збереження санітарно-захисних і водоохоронних зон, недопущення проведення господарських робіт у межах охоронних територій та їхніх буферних зон;
- обмеження проведення будівельних і ремонтних робіт у періоди розмноження фауни (весняно-літній сезон);
- використання малошумних і маловідходних технологій, належна організація місць зберігання та утилізації відходів під час виконання робіт;
- забезпечення контролю за якістю поверхневих і підземних вод, станом ґрунтів та атмосферного повітря в межах і поблизу території “Samarskyi Lis”;

- здійснення регулярного екологічного моніторингу з фіксацією можливих змін у стані природних екосистем;
- запровадження компенсаційних заходів, зокрема, висадження деревно-чагарникових насаджень, рекультивація порушених земель, підтримання природних біотопів у належному стані;
- інформування та залучення громадськості до обговорення питань, що можуть стосуватися впливу на території Смарагдової мережі.

З урахуванням міжнародних зобов'язань України в рамках Бернської конвенції та участі у Смарагдовій мережі, у межах реалізації Проекту соціально-економічного розвитку району передбачається забезпечення збереження у довгостроковій перспективі природних оселищ та видів флори і фауни, що підлягають особливій охороні в Європі та зазначені у стандартних даних території UA0000212 “SamarSKIY Lis”, опублікованих на офіційному сайті Ради Європи.

Для досягнення цієї мети необхідно:

- враховувати розташування оселищ та популяцій рідкісних видів при плануванні нових об'єктів і господарської діяльності;
- проводити періодичний екологічний моніторинг стану цих оселищ і видів;
- у разі виявлення погіршення умов існування — вживати своєчасних компенсаційних та відновлювальних заходів;
- забезпечити узгодження запланованої діяльності з вимогами охорони природи, визначеними в стандартних формах території Смарагдової мережі.

Реалізація зазначених заходів забезпечить зниження потенційного негативного впливу запланованої діяльності на довкілля та природоохоронні території, зокрема на ділянку Смарагдової мережі UA0000212 “SamarSKIY Lis”. Виконання вимог екологічного законодавства, постійний моніторинг стану навколишнього природного середовища та дотримання принципів сталого розвитку дозволять зберегти природні комплекси регіону у стабільному екологічному стані та гарантувати екологічну безпеку у процесі реалізації Проекту соціально-економічного розвитку району.

РОЗДІЛ 8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2025 рік розроблена з урахуванням довгострокових пріоритетів Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року, затвердженої рішенням Дніпропетровської обласної ради від 07.08.2020 № 624-24/VII. У Стратегії визначені пріоритетні цілі соціально-економічного розвитку області:

Посилення економічної конкурентоспроможності регіону.

Екологічна та енергетична безпека.

Забезпечення якісних умов життя.

Розвиток людського потенціалу.

Інноваційний розвиток регіону на основі смарт-спеціалізації.

Рішення Програми мають комплексний характер, що забезпечує виконання її стратегічних цілей у різних сферах: промисловій, соціальній, рекреаційній тощо.

При проведенні стратегічно-екологічної оцінки проєкту ДДП був проведений аналіз існуючого стану економічної, соціальної, екологічної та інших сфер розвитку району. Головне ускладнення, яке виникало під час здійснення СЕО – це відсутність актуальної статистичної інформації, яка недоступна згідно з підпунктом 1 пункту 1 Закону України “Про захист інтересів суб’єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни” (зі змінами).

Для оцінки потенційних впливів та оптимального планування заходів Проєкту передбачено розгляд альтернативних сценаріїв реалізації, що дозволяє порівняти різні варіанти розвитку території з урахуванням екологічних, соціальних та економічних аспектів. Розглядаються такі сценарії:

1. Сценарій “Без реалізації Проєкту”

- передбачає збереження існуючого стану інфраструктури та територій;
- дозволяє оцінити потенційні негативні наслідки без вжиття заходів (накопичення забруднень, деградація інфраструктури, ризику для здоров’я населення);
- використовується як базовий для порівняння ефекту реалізації Проєкту.

2. Сценарій “Реалізація Проєкту з мінімальними заходами”

- передбачає впровадження лише обов’язкових природоохоронних заходів;
- дозволяє оцінити вплив на навколишнє середовище та здоров’я населення за умов мінімальної інвестиції в екологічні заходи;
- дозволяє виявити найвразливіші компоненти довкілля.

3. Сценарій “Повна реалізація Проєкту з урахуванням СЕО”

- передбачає повне впровадження всіх заходів щодо охорони довкілля, рекультивациі, озеленення, управління відходами та енергоресурсами;
- забезпечує мінімізацію негативного впливу на довкілля та максимальне досягнення соціально-економічних цілей;
- використовується як пріоритетний сценарій для реалізації.
-

Опис способу здійснення стратегічної екологічної оцінки

СЕО здійснювалася шляхом:

- аналізу наявних даних про стан довкілля району та соціально-економічні показники;

- порівняння потенційних впливів різних сценаріїв Проєкту;
- консультацій з органами місцевого самоврядування, громадськістю та зацікавленими сторонами;
- врахування вимог національного та міжнародного законодавства, принципів сталого розвитку і охорони здоров'я населення;
- інтеграції рекомендацій щодо охорони довкілля у план реалізації Проєкту.

Ускладнення під час здійснення СЕО

Під час проведення оцінки виникали певні ускладнення, зокрема:

- недостатність актуальної інформації щодо стану навколишнього середовища, природних ресурсів та екологічних показників;
- обмеженість технічних засобів для моніторингу окремих компонентів довкілля;
- необхідність координації між різними структурними підрозділами та органами місцевого самоврядування;
- узгодження методик оцінки ризиків та порівняння альтернатив з різними нормативними вимогами.

Включення альтернативних сценаріїв дозволяє обґрунтовано оцінити ризики та переваги різних варіантів, забезпечує планування найбільш ефективних заходів з охорони довкілля і здоров'я населення та слугує основою для прийняття зважених управлінських рішень.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2026 рік розроблена на короткостроковий період. Вона побудована на засадах сталого розвитку. Сталість вимагає інтеграції та балансування економічних, територіальних, соціальних і екологічних цілей.

Впровадження заходів Програми здійснюватиме позитивний вплив на навколишнє природне середовище у порівнянні з існуючим станом, також очікується позитивний вплив на здоров'я населення. Тобто Програма спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку і тому не потребує альтернативних цілей та пріоритетів, а також альтернативних варіантів розвитку. Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми показує, що реалізація Програми дозволить покращити стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони та культурну спадщину. Можливими є альтернативні варіанти заходів, спрямовані на забезпечення максимального можливого позитивного впливу Програми і зведення до мінімуму негативного впливу під час реалізації окремих проєктів. Затвердження запропонованої Програми – це найсприятливіший варіант.

Якщо розглядати в якості альтернативи “нульовий сценарій”, тобто опис, прогнозування та оцінку ситуації у випадку не затвердження Програми, то збереження незмінною існуючої на даний момент ситуації не дасть змоги

забезпечити поступ у досягненні збалансованого (сталого) розвитку Павлоградського району.

Для позитивного сценарію розвитку при виконанні запланованих заходів з охорони довкілля та здоров'я населення необхідно максимально використовувати сильні сторони району, зовнішні можливості, а також врахувати слабкі сторони та мінімізувати зовнішні загрози.

РОЗДІЛ 9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Стратегічно-екологічна оцінка Програми соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2026 рік не завершується прийняттям рішення про її затвердження. Під час реалізації Програми необхідно здійснювати моніторинг значущих наслідків для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, щоб своєчасно виявляти несприятливі наслідки і вживати заходи щодо їх усунення.

Результати відстеження таких наслідків мають бути доступними для органів влади та громадськості. Законом України “Про стратегічну екологічну оцінку” встановлена необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля (ст. 17). Метою моніторингу може бути:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків для отримання інформації про реалізацію Програми соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2026 рік;

- отримання інформації для покращення майбутніх оцінок (для контролю якості СЕО);

- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;

- перевірка виконання Програми згідно із затвердженим документом, в тому числі, в частині заходів із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Заходи з екологізації промислового виробництва

З метою підвищення конкурентоспроможності продукції та зміцнення конкурентних позицій на внутрішньому та зовнішньому ринках основна частка капітальних інвестицій у добувному комплексі спрямована на розвиток основних фондів: розширення, реконструкцію, технічне та технологічне переозброєння діючих виробництв. Основним джерелом фінансування капіталовкладень є власні кошти підприємств.

На промислових підприємствах району продовжує реалізовуватись низка інвестиційних проектів з підвищення технологічного рівня виробництва, реконструкції і технічного переоснащення підприємств, впровадження сучасних

енергоефективних технологій і обладнання та заходів щодо збільшення обсягів виробництва та розширення асортименту товарів, робіт і послуг.

Заходи щодо зменшення впливу транспорту на довкілля.

Для зменшення впливу транспорту на довкілля, транспортними підприємствами вживаються заходи щодо оновлення рухомого складу, який відповідає високому рівню екологічної норми з метою збереження навколишнього середовища.

Для зменшення забруднення довкілля важлива раціональна експлуатація автобусів, зокрема, підтримка транспортних засобів в технічно справному стані. При цьому, при технічному обслуговуванні та огляді особливу увагу слід приділяти забезпеченню оптимальних налаштувань та своєчасному виявленню та усуненню несправностей механізмів і систем автомобільного двигуна.

Заходи щодо збереження біологічного та ландшафтного різноманіття.

Питання збереження біорізноманіття включені до “Дніпропетровської обласної комплексної програми (стратегії) екологічної безпеки та запобігання змінам клімату на 2016 – 2025 роки” (рішення Дніпропетровської обласної ради від 21.10.2015 № 680-34/VI), рішення якої є базовими для всіх районів, у тому числі, для Павлоградського району. Умови мешкання та перебування усіх рідкісних видів тварин на території району є найбільш сприятливими на територіях із заповідним режимом. З метою збереження рідкісних видів рослин і тварин, що перебувають під загрозою зникнення, в області затверджені Червоні списки тварин та рослин Дніпропетровської області (рішення обласної ради від 27.12.2011 № 219-10/VI).

Природний рослинний покрив зберігся у вигляді фрагментів на загальному фоні розораних площ і представляє собою вузькі смуги по річкових долинах, балках, на площах відчужень, вздовж залізничних колій та інші, а також на природоохоронних територіях в межах природно-заповідного фонду. Трав'янисті екосистеми в межах Павлоградського району представлені такими основними типами:

зональна степова рослинність (різнотравно-кострицево-ковилові і кострицево-ковилові угруповання);

лучна рослинність (заплавні, низинні луки та ін.);

прибережно-водні трав'янисті угруповання у вигляді приозерних, прирічкових заростей очерету, рогозу, куги та інше. Після зарегулювання річок, забудови та внаслідок інших антропогенних чинників площа їх постійно зменшується. Найбільше таких угруповань зосереджено в долинах річок Самари і Орлі;

галофільні угруповання солонців і солончаків, зосереджені переважно в долинах річок Орелі, Самари, Вовчої;

вторинні екосистеми на техногенних територіях (відвали гірничо-збагачувальних комбінатів, смуги відчуження вздовж залізниць, території промислових підприємств та ін.).

В останні роки спостерігається активне знищення залишків степових зональних та інших типів фітоценозів при розорюванні схилів, балок, ґрунтозахисних зон біля водойм, тому природна рослинність навіть звичайних видів стає в тій чи іншій мірі рідкісною і включається до Червоної книги України, Червоного списку Дніпропетровської області. Адже збереження біологічного різноманіття флори та фауни – це головна задача установ природно-заповідного фонду.

Для підвищення екологічної свідомості суспільства інформація щодо необхідності збереження біорізноманіття регулярно розміщується на сайті Павлоградської райдержадміністрації та на офіційних сайтах територіальних громад району. В районі діють еколого-натуралістичні центри, де учні залучаються до практичної роботи по збереженню та відновленню біологічного різноманіття, підвищення ефективності навчально-дослідної роботи в галузі біології, екології, сільського та лісового господарства, квітникарства, озеленення і ландшафтного дизайну, а також готують науково-дослідницькі роботи відповідного спрямування.

Важливе значення для подолання техногенного впливу та екологічних наслідків діяльності гірничодобувних та гірничопереробних підприємств має використання сучасних технологій на етапах їх проектування, будівництва й експлуатації; забезпечення надійності, підвищення ефективності та зниження енергоємності технологій видобутку, транспортування та переробки мінеральної сировини, а також запровадження перспективних методів екологічного моніторингу.

В ході проведення СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку території та підвищення якості життя населення.

Оцінка фактичного впливу здійснюється на підставі та з урахуванням результатів моніторингу стану навколишнього природного середовища щодо реалізації господарської діяльності.

Окрему увагу необхідно приділяти моніторингу стану природних оселищ та видів флори і фауни на території Смарагдової мережі ua0000212 “SamarSKIY Lis”, які підлягають особливій охороні відповідно до Бернської конвенції та стандартних даних території, розміщених на офіційному сайті Ради Європи.

Для цього доцільно:

- забезпечити проведення регулярних (щонайменше раз на 2–3 роки) обстежень стану ключових біотопів і популяцій видів, зазначених у SDF “SamarSKIY Lis”;
- залучати наукові установи, природоохоронні організації та представників громадськості до участі у спостереженнях;
- створити базу даних результатів моніторингу та використовувати її для оцінки тенденцій змін стану природних екосистем;
- у разі виявлення погіршення стану середовищ існування — ініціювати коригування або перегляд заходів реалізації Проекту.

Отримані результати моніторингу повинні враховуватися під час підготовки щорічних звітів про стан довкілля та при розробленні подальших документів державного планування на території району.

Для проведення моніторингу також можуть використовуватися існуючі системи моніторингу та інформаційні системи. Під час моніторингу розглядатиметься обмежена кількість відібраних показників (індикаторів), які демонструють наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення:

кількість викидів забруднюючих речовин;

зниження обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, тис. тонн/рік;

зменшення кількості забруднюючих речовин, що скидаються із зворотними водами у поверхневі водні об'єкти, тис. тонн;

збільшення рівня охоплення населення послугами зі збору твердих побутових відходів;

рівень інфекційної захворюваності.

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що Програма відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів Програми не справить значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

Не зважаючи на зазначене, рекомендується здійснення наступних контрольних заходів:

порівняння фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів Програми;

порівняння захворюваності населення з минулорічними показниками, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів Програми.

Оскільки Програма є документом державного планування з обмеженим терміном дії, а саме 1 бюджетний рік, доцільно проводити моніторинг виконання Програми протягом 1 року (таб.13).

РОЗДІЛ 10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Ймовірність транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у результаті прийняття та впровадження Програми соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2026 рік не прогнозується.

РОЗДІЛ 11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Головною метою Програми соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2026 рік є розвиток економіки, соціальної та гуманітарної сфер у складних повоєнних умовах.

Господарський комплекс району – індустріально-аграрний. Важливою галуззю є вугледобувна, в якій зайнята значна частина працюючих. Головним цільовим орієнтиром розвитку вугільної промисловості України є нормалізація і подальше стає забезпечення потреб населення та економіки країни у вугіллі власного видобутку в економічно виправданих обсягах на базі ефективного використання виробничого потенціалу та природних ресурсів.

В районі також працюють хімічні, машинобудівні підприємства, сільськогосподарські підприємства та харчової промисловості. Високий рівень розвитку промисловості призводить до значного техногенного навантаження на довкілля району, що спричиняє забруднення повітряного та водного басейнів, земельних ресурсів, негативно впливає на здоров'я населення, флору та фауну.

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласного та місцевих органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я.

У процесі роботи були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються суб'єктами в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища на локальному та регіональному рівні.

Основними екологічними проблемами району залишаються:

забруднення атмосферного повітря викидами від промислових підприємств та автотранспорту;

забруднення водних об'єктів скидами із зворотними водами промислових підприємств та підприємств житлово-комунального господарства;

утилізація відходів гірничодобувної, енергетичної та інших галузей промисловості, а також поводження з відходами I-III класів небезпеки;

порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону та забруднення підземних водоносних горизонтів;

підтоплення земель та населених пунктів регіону, поширення екзогенних геологічних процесів;

охорона, використання та відтворення дикої фауни і флори, проблеми природно-заповідного фонду.

Основні зобов'язання у сфері охорони довкілля області визначаються законами України “Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року”, “Про охорону навколишнього природного середовища”, “Про охорону атмосферного повітря”, “Про стратегічну екологічну оцінку”, “Про оцінку впливу на довкілля”, “Про відходи”, “Про інвестиційну діяльність”, Водним кодексом України, Указом Президента України “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року”.

Реалізація Програми соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2026 рік не повинна призвести до появи нових негативних наслідків для довкілля, якщо під час її реалізації будуть належним чином враховані природоохоронні вимоги. Реалізація проектів, які на час

прийняття Програми не мають висновку про оцінку впливу на довкілля, розпочнеться після надання уповноваженим органом мотивованого висновку з оцінки впливу на довкілля.

Реалізація багатьох завдань та заходів Програми має призвести до покращення екологічної ситуації та стану здоров'я населення.

Моніторинг відібраних показників (індикаторів) впровадження Програми є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля та здоров'я населення матиме Програма. Кількість показників (індикаторів) можна розширити шляхом використання таких індикаторів, для яких є моніторингові дані.

Начальник відділу економіки та
агропромислового розвитку
райдержадміністрації

Наталія МЕЛЬНИК

ТАБЛИЧНІ МАТЕРІАЛИ

**Основні показники соціально-економічного розвитку
Павлоградського району
на 2026 рік**

№ з/п	ПОКАЗНИКИ	Одиниці виміру	Прогнозні показники на 2026 рік
1	АГРОПРОМИСЛОВИЙ РОЗВИТОК		
1.1	Валова продукція сільського господарства всього:	тис. грн	896 300,0
	<i>у тому числі:</i>		
	Рослинництво	тис. грн	877 970,7
	Тваринництво	тис. грн	18 329,3
1.2	Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції		
	Зернові – всього:	тонн	193700,0
	- по с/г підприємствам		150504,9
	Соняшник	тонн	86900,0
	- по с/г підприємствам		65175,0
	Виробництво м'яса (по реалізації):	тонн	
	- всього		738,0
	- по с/г підприємствам		738,0
	Виробництво молока:	тонн	
	- всього		830,0
	- по с/г підприємствам		830,0
	Виробництво яєць:	тис.штук	-
	- всього		-
	- по с/г підприємствам		-
1,3	Наявність поголів'я		
	Велика рогата худоба:		
	- всього	гол.	457
	- по с/г підприємствам	гол.	457
	в т.ч. корови:		
	- всього	гол.	213
	- по с/г підприємствам	гол.	213
	Свині:		

	- всього	гол.	11 140
	- по с/г підприємствам	гол.	11 140
	Птиця:		
	- всього	тис. голів	-
	- по с/г підприємствам	тис. голів	-
1.4	Продуктивність		
	Надій молока на корову:		
	- всього	кг	2935,0
	- по с/г підприємствам	кг	2935,0
	Середній приріст ВРХ		
	- всього	г	425,0
	- по с/г підприємствам	г	425,0
	Середній приріст свиней		
	- всього	г	499,0
	- по с/г підприємствам	г	499,0
	Унос яєць на курку-несучку		
	- всього	тис. шт	-
	- по с/г підприємствам	тис. шт	-
2	ПРОМИСЛОВІСТЬ		
2.1	Обсяг реалізованої промислової продукції	млрд грн	53,302
3	ПОКАЗНИКИ РІВНЯ ЖИТТЯ		
3.1	Фонд оплати праці	млн грн	6700,0
3.2	Середньомісячна заробітна плата	грн	17 450,0
4	НАСЕЛЕННЯ ТА РИНОК ПРАЦІ		
4.1	Середньорічна чисельність наявного населення	тис чол	163,6
4.2	Чисельність осіб, які отримували послуги в центрі зайнятості	чол	4250
5	ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО, ЖИТЛОВЕ ТА КАПІТАЛЬНЕ БУДІВНИЦТВО		
5.1	Обсяг капітальних вкладень за рахунок усіх джерел фінансування – всього:	млн грн	1 201,6
	<i>у тому числі:</i>		
	- виробничого призначення	млн. грн	630,8
	- невиробничого призначення	млн грн	570,8
	<i>з них:</i>		
	комунальне будівництво	млн грн	148,9
	об'єкти соціальної сфери	млн грн	415,6

	інші	млн грн	6,3
5.2	Введення в дію потужностей:		
	- житла	тис. кв. м	-
	- доріг	тис. кв. м	46,5

Таблиця 2. Пріоритетні цілі визначені завдання та заходи, які розглядаються для кожної галузі (сфери діяльності області)

Галузі (сфери) діяльності	Завдання та заходи
Посилення економічної конкурентоспроможності регіону	
1. Регуляторна політика та розвиток підприємництва	<p>Створення сприятливого середовища для розвитку малого і середнього підприємництва:</p> <p>1. забезпечення оприлюднення у друкованих засобах масової інформації прийнятих регуляторних актів;</p> <p>1.2 інформування суб'єктів господарювання з питань існуючих механізмів фінансово - кредитної підтримки бізнесу на національному рівні та іноземних кредитних ліній;</p> <p>1.3 популяризація підприємницької культури та розвиток підприємницьких навичок;</p> <p>1.4 здійснення постійного моніторингу вебресурсів міжнародних та вітчизняних донорських організацій, грантодавців, що фінансують проєкти у сфері підприємництва. Формування актуального електронного переліку даних. Здійснення організаційно-методичної підтримки отримання фінансової і технічної допомоги на розвиток підприємництва;</p> <p>1.5 популяризація підприємництва серед окремих категорій населення (внутрішньо переміщені особи, звільнені у запас або відставку, молодь, старше покоління);</p> <p>1.6 упровадження гендерної політики шляхом сприяння розвитку жіночого підприємництва;</p> <p>1.8 залучення молоді до підприємницької діяльності, розвиток малого і середнього бізнесу в сільській місцевості.</p>
2. Інвестиційна діяльність	2.1. Залучення міжнародних кредитних та грантових ресурсів для реалізації пріоритетних інфраструктурних інвестиційних проєктів;

	<p>2.3. будівництво, реконструкція, капітальний та поточний ремонт закладів освіти, медичних закладів, об'єктів фізкультури та спорту у територіальних громадах Павлоградського району, у тому числі закладів спільної власності територіальної громади;</p> <p>2.4. реалізація інфраструктурних проєктів у територіальних громадах Павлоградського району;</p> <p>2.5. будівництво, реконструкція, капітальний та поточний ремонт протирадіаційних укриттів, бомбосховищ, захисних споруд в установах, організаціях та підприємствах бюджетної сфери, у територіальних громадах.</p>
<p>3. Зовнішньоекономічна та виставково-конгресна діяльність</p>	<p>Забезпечення:</p> <p>3.1 реалізації державної політики у сфері зовнішніх зносин та зовнішньо-економічної діяльності, розвитку експорту;</p> <p>3.2 здійснення скоординованих, планомірних та професійних заходів для збереження та покращення міжнародного іміджу району;</p> <p>3.3. свободи доступу суб'єктів господарювання до виставково-ярмаркової діяльності.</p>
<p>4. Промисловий комплекс</p>	<p>4.1 відновлення процесу модернізації та реконструкції діючого виробництва, запровадження енергозберігаючих технологій та системного заощадження енергетичних ресурсів на промислових підприємствах області;</p> <p>4.2 сприяння процесам імпортозаміщення у промисловому виробництві з метою розширення попиту на вітчизняні товари на внутрішньому ринку</p> <p>4.3 сприяння залученню наявних промислових потужностей до виконання завдань з забезпечення обороноздатності країни, області та району.</p>
<p>5. Агропромисловий комплекс</p>	<p>Сприяти:</p> <p>5.1. забезпеченню продовольчої безпеки;</p> <p>5.2. росту темпів виробництва валової продукції сільського господарства;</p> <p>5.3. розширенню експортних можливостей шляхом вироблення широкого асортименту готової продукції та скороченню відсотка експорту сировини;</p> <p>5.4. налагодженню логістичних процесів;</p>

	<p>5.5. участь у проведенні форумів, нарад, виставок- ярмарок, конгресів, семінарів, конференцій області з метою підвищення агропромислового потенціалу району;</p> <p>5.6. визначенню шкоди та збитків, завданих земельним ресурсам внаслідок збройної агресії росії, та в подальшому відшкодування втрат.</p>
6. Податково-бюджетна діяльність	<p>6.1. застосування заходів, спрямованих на подолання негативних явищ в економіці, пов'язаних із повномасштабною агресією;</p> <p>6.2. нарощування доходів місцевих бюджетів шляхом активного відновлення роботи підприємств, малого та середнього підприємництва, зростання заробітних плат;</p> <p>6.3 відновлення та підвищення рівня бюджетної самостійності місцевих бюджетів;</p> <p>6.4. підвищення мотивації до нарощування дохідної бази місцевих бюджетів;</p> <p>6.5. здійснення управління бюджетними коштами в межах встановлених бюджетних призначень із забезпеченням їх ефективного та раціонального використання;</p> <p>6.6. покращення співпраці органів місцевого самоврядування та органів податкової служби з виконаних планових показників дохідної частини місцевих бюджетів;</p> <p>6.7. забезпечення своєчасної та у повному обсязі виплати заробітної плати та проведення розрахунків за спожиті енергоносії.</p>
7. Розвиток туристичної сфери	<p>7.1 відновлення об'єктів туристичної інфраструктури територіальними громадами району;</p> <p>7.2. формування і розвиток туристичних дестинацій як територій туристичної привабливості;</p> <p>7.3. збереження національної культури, відродження народних ремесел;</p> <p>7.4. системне навчання та підготовка кваліфікованих спеціалістів у сфері туристичної індустрії та гостинності;</p> <p>7.5. розвиток розгалуженої мережі організацій та установ, що надають екскурсійні, культурно-розважальні, оздоровчі та інші послуги;</p>

	<p>7.6. сприяння реалізації інвестиційних проєктів, спрямованих на розвиток сфери туризму;</p> <p>7.7. розвиток з урахуванням сучасних тенденцій туризму у світі, а також в умовах поглиблення відносин між Україною та Європейським Союзом.</p>
Екологічна та енергетична безпека	
1. Паливно-енергетичний комплекс	<p>1.1. збільшення потужності введених експлуатацію комплекс та об'єктів альтернативної енергетики, що виробляють енергозбереження електричну енергію;</p> <p>1.2 збільшення кількості будівель бюджетних установ на яких впроваджено систему енергетичного моніторингу;</p> <p>1.3 впровадження заходів з підвищення рівня енергоефективності будівель бюджетної сфери з використанням механізму енергосервісу.</p> <p>2 збільшення кількості будівель бюджетних установ на яких впроваджено систему енергетичного моніторингу;</p>
2. Охорона навколишнього природного середовища	<p>2.1 розбудова системи екологічного моніторингу району;</p> <p>2.2 зменшення забруднення повітряного басейну;</p> <p>2.3. захист водних ресурсів від виснаження та забруднення;</p> <p>2.4. відновлення, рекультивації порушених земель та родючості ґрунтів, скорочення відчуження земель;</p> <p>2.5. поліпшення та вдосконалення сфери збору, утилізації та переробки твердих побутових відходів;</p> <p>2.6. підвищення ефективності у сфері поводження та утилізації промислових відходів;</p> <p>2.7. розвиток рекреаційних зон;</p> <p>2.8. розвиток альтернативної енергетики, підвищення енергоефективності та енергозбереження.</p> <p>2.9. реконструкції інженерної інфраструктури зрошувальних систем (у тому числі модернізація, будівництво та капітальний ремонт мереж зрошуваних систем);</p> <p>2.10. розчищення та регулювання русел річок і водойм, відновлення і підтримання сприятливого</p>

	гідрологічного режиму та санітарно стану річок і водойм.
3.Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	<p>3.1. реалізація державної політики у сфері цивільного територій від надзвичайних захисту та пожежної безпеки, підвищення рівня захисту ситуацій населення і території області від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в мирний час;</p> <p>3.2. забезпечення гарантованого рівня захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період, накопичення засобів захисту.</p> <p>3.3. забезпечення якісних умов життя підтримання в постійному експлуатаційному стані регіональної системи оповіщення органів управління та населення про загрозу та виникнення надзвичайної ситуації;</p> <p>3.4. ефективність дій щодо запобігання й реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру.</p>
Покращення якості життя	
1. Надання адміністративних послуг	<p>Досягнення головної мети Програми тісно пов'язано з реалізацією чотирьох пріоритетних напрямів у сфері надання адміністративних послуг, серед яких:</p> <p>1.1. стандартизація та вдосконалення нормативно-правового регулювання сфери надання адміністративних послуг;</p> <p>1.2. розбудова та підтримка єдиної мережі Центрів надання адміністративних послуг району (далі - ЦНАП);</p> <p>1.3. впровадження процесів цифрової трансформації та електронних сервісів у сфері надання адміністративних послуг;</p> <p>1.4. навчальна та інформаційна підтримка, популяризація ЦНАП та поширення успішних практик у сфері надання адміністративних послуг;</p> <p>1.5. сприяння запровадженню на місцевому рівні нових стандартизованих порядків і моделей надання адміністративних послуг, у тому числі комплексних послуг та послуг “одним пакетом” за життєвими обставинами і бізнес-ситуаціями, зокрема і в електронному форматі;</p>

	<p>1.6. забезпечення загального методичного супроводу діяльності ЦНАП шляхом розробки та поширення методичних рекомендацій, шаблонних зразків документів та єдиних порядків реалізації повноважень адміністраторів ЦНАП на території області, в тому числі в електронній формі;</p> <p>1.7. відкриття нових сучасних ЦНАП в об'єднаних територіальних громадах з розвинутою мережею територіальних підрозділів та віддалених робочих місць адміністраторів;</p> <p>1.8. розширення спектру найзапитуваніших серед населення послуг у ЦНАП, у тому числі з питань оформлення й видачі біометричних паспортних документів, державної реєстрації (перереєстрації) транспортних засобів та видачі (обміну) посвідчень водія, державної реєстрації актів цивільного стану, соціальних та пенсійних послуг тощо;</p> <p>1.9. забезпечення належних умов для перебування та обслуговування в ЦНАП району осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Запровадження спеціалізованих технічних рішень для якісного обслуговування осіб з інвалідністю в таких центрах;</p> <p>1.10. організація процесу надання суб'єктам звернень електронних послуг (у тому числі комплексних послуг та послуг "одним пакетом" за життєвими обставинами і бізнес-ситуаціями) інформаційно-телекомунікаційними засобами регіональних інформаційних та інших систем, зокрема Єдиного державного вебпорталу електронних послуг "Портал Дія";</p>
<p>2. Зайнятість населення та ринок праці</p>	<p>2.1. реалізація державної політики у сфері зайнятості населення, сприяння громадянам у підборі відповідної роботи та надання послуг роботодавцям з добору працівників;</p> <p>2.2. організація проведення громадських, суспільно корисних (в умовах воєнного стану) та інших робіт тимчасового характеру;</p> <p>2.3. організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації безробітних з урахуванням поточної та перспективної потреб ринку праці;</p>

	<p>2.4. підвищення конкурентоспроможності на ринку праці осіб віком старше 45 років шляхом отримання ваучера для проходження перепідготовки або підвищення кваліфікації;</p> <p>2.5. проведення професійної орієнтації населення.</p>
<p>3. Доходи населення та заробітна плата</p>	<p>3.1 виконання роботодавцями умов колективних договорів, регіональної та галузевих угод у частині оплати праці недопущення необґрунтованого зменшення заробітної плати;</p> <p>3.2. поступове погашення заборгованості із виплати заробітної плати за рахунок посилення ефективності роботи обласних, міських та районних комісій з питань погашення заборгованості із виплати заробітної плати, пенсій, стипендій та інших соціальних виплат для забезпечення податкових та інших бюджетних надходжень, страхових внесків до Пенсійного фонду України та запобігання випадкам неплатоспроможності;</p> <p>3.3. забезпечення контролю за своєчасною і не нижчою за визначений державою мінімальний розмір оплатою праці;</p> <p>3.4. легалізація заробітної плати шляхом активної інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення і роботодавців щодо негативних наслідків виплати тіньової заробітної плати.</p>
<p>4. Пенсійне забезпечення та соціальне страхування</p>	<p>Забезпечення:</p> <p>4.1 призначення, перерахунків та виплати пенсій відповідно до підвищених соціальних стандартів для осіб, які втратили працездатність, згідно із законом України про Державний бюджет на відповідний рік;</p> <p>4.2. у повному обсязі поточного надходження коштів до бюджету Пенсійного фонду України та фінансування витрат на виплату пенсій і допомоги;</p> <p>4.3. постійного контролю за дотриманням пенсійного законодавства, цільовим використанням коштів Пенсійного фонду України;</p> <p>4.5. проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо змін у пенсійному законодавстві, нарахування та сплати страхових</p>

	<p>внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, діяльності Головного управління Пенсійного фонду України в Дніпропетровській області в засобах масової інформації, соціальних мережах та інших місцях загального доступу.</p>
<p>5. Соціальний захист населення</p>	<p>Забезпечення:</p> <p>5.1 своєчасності нарахування та проведення виплати допомоги сім'ям з дітьми, інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, малозабезпеченим сім'ям, а також контроль за призначенням та виплатою пенсій громадянам у порядку і розмірах, визначених законодавством;</p> <p>5.2 надання соціальних послуг самотнім громадянам, інвалідам, малозабезпеченим верствам населення;</p> <p>5.3 своєчасності нарахування та проведення виплати компенсацій та допомоги громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, у порядку і розмірах, визначених законодавством;</p> <p>5.4 своєчасне забезпечення санаторно-курортним лікуванням пільгових категорій громадян;</p> <p>5.5 своєчасності нарахування та виплати щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та територій, прилеглих до зони проведення воєнних (бойових) дій;</p> <p>5.6 проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи для внутрішньо переміщених осіб стосовно змін законодавства стосовно забезпечення їхніх прав і свобод.</p>
<p>6. Розвиток житлово-комунального господарства</p>	<p>6.1. відновлення систем водо-, теплопостачання в громадах області, які постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації;</p> <p>6.2. забезпечення населення надійним та якісним водо-, теплопостачанням;</p> <p>6.3. запровадження енергозберігаючих заходів на підприємствах житлово-комунального господарства;</p> <p>6.4. ремонт об'єктів житлового господарства;</p>

	<p>6.5. забезпечення якісною питною водою всіх, без винятку, населених пунктів району, ремонт та розширення мережі існуючих водопроводів;</p> <p>6.6. будівництво, реконструкція та ремонти об'єктів соціальної інфраструктури;</p> <p>6.7. благоустрій та реалізація інфраструктурних проєктів, спрямованих на поліпшення екологічної ситуації в населених пунктах району, та створення максимального рівня комфорту та затишку для мешканців;</p> <p>6.8. реконструкція, капітальний та поточний ремонт об'єктів укриття, бомбосховищ, захисних споруд в установах, організаціях та підприємствах бюджетної сфери, багатоквартирних житлових будинків. ремонт об'єктів укриття, бомбосховищ, захисних споруд в установах, організаціях та підприємствах бюджетної сфери, багатоквартирних житлових будинків.</p>
<p>7. Розвиток інфраструктури регіону, благоустрій територій</p>	<p>7.1. поліпшення стану автомобільних доріг загального користування місцевого значення поліпшення стану доріг району;</p> <p>7.2. утримання штучних споруд та інших об'єктів дорожньої та транспортної інфраструктури;</p> <p>7.3. утеплення фасадів, що становлять складову частину житлових будинків, термомодернізація будинків.</p>
<p>8. Транспорт, транспортна інфраструктура, зв'язок та електронне урядування</p>	<p>8.1 надання якісних послуг з перевезення пасажирів і вантажів та забезпечення високого рівня безпеки руху потягів;</p> <p>8.2. підвищення ефективності державного регулювання та контролю за діяльністю автомобільного транспорту;</p> <p>8.3. модернізація і оновлення транспортних засобів, що здійснюють міські перевезення пасажирів, відповідно до планів роботи міських рад;</p> <p>8.4. підвищення ефективності державного регулювання та контролю за діяльністю автомобільного транспорту;</p> <p>8.5. забезпечення безперешкодного доступу до громадського транспорту осіб з обмеженими фізичними можливостями;</p>

	<p>8.6. продовження впровадження системи GPS-моніторингу за здійсненням автотранспортних пасажирських перевезень;</p> <p>8.7. модернізація, розвиток та забезпечення функціонування системи електронного документообігу забезпечення функціонування системи електронного документообігу.</p>
Розвиток людського потенціалу	
<p>1. Демографічно-ресурсний розвиток</p>	<p>1.1. проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи стосовно права на окремі види державної допомоги сім'ям, у яких народилися діти;</p> <p>1.2. виплати одноразової винагороди жінкам, які відзначені почесним званням України “Мати-героїня”;</p> <p>1.3. підтримки багатодітних сімей;</p> <p>1.4. виплати допомоги дітям, що перебувають під опікою чи піклуванням, у розмірі відповідно до чинного законодавства;</p> <p>1.5. виплати допомоги при народженні дитини, грошової компенсації “пакунок малюка”, компенсації послуги “муніципальна няня” жінкам, у тому числі тим, які вийшли на роботу на умовах неповного робочого часу;</p> <p>1.6. виплати допомоги при усиновленні дитини;</p> <p>1.7. забезпечення санаторно-курортним лікуванням пільгових категорій громадян;</p> <p>1.8. виплати компенсацій та допомоги громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.</p>
<p>2. Освіта</p>	<p>2.1. впровадження елементів дуальної форми навчання в освітньому процесі закладів професійної (професійно-технічної) освіти;</p> <p>2.2. продовження освітнього процесу в створених навчально-практичних центрах сучасної професійної освіти на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти;</p> <p>2.3. сприяння впровадженню науково-технічних розробок у базових галузях промисловості;</p>

	<p>2.4. створення й постійного поповнення бази даних стосовно потенційних виконавців інноваційних проєктів;</p> <p>2.5. розвиток учнівського та студентського самоврядування шляхом залучення молоді до участі в управлінні закладами освіти;</p> <p>2.6. створення умов для реалізації інклюзивного навчання у закладах освіти, системного кваліфікованого психолого-педагогічного супроводу та корекційно-розвиткових занять для дітей з інвалідністю та їх батьків;</p> <p>2.7. створення відкритого доступу до навчальних ресурсів, застосування нових технологій, реалізації освітніх проєктів та ініціатив, проведення навчальних занять шляхом використання різних форм та технологій дистанційного навчання, дієвої системи дистанційного навчання, здійснення на її основі ефективного впровадження й використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітній діяльності.</p>
3. Охорона здоров'я	<p>3.1 забезпечення належної та рівної фізичної доступності первинної медичної допомоги за рахунок розвитку мережі амбулаторій, поліпшення якості медичної допомоги на первинному рівні шляхом повноти здійснення скринінгових досліджень;</p> <p>3.2. забезпечення функціонування спроможної мережі закладів охорони здоров'я, які будуть гарантувати охоплення населення ефективним, доступним та безоплатним медичним обслуговуванням та спрямування до них першочергових ресурсів, які дозволять стало функціонувати системі та забезпечити її розвиток;</p> <p>3.3. створення мережі реабілітаційних центрів;</p> <p>3.4. розвиток послуг з психічного здоров'я;</p> <p>3.5. впровадження нових механізмів надання населенню району медичних послуг у рамках реалізації Закону України "Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення";</p> <p>3.6. розроблення програмних заходів для забезпечення фінансування медичних послуг</p>

	<p>понад обсяг, передбачений програмою медичних гарантій обслуговування населення;</p> <p>3.7. розвиток медичної допомоги пацієнтам з орфанними захворюваннями;</p> <p>3.8. забезпечення умов безпечного материнства, здорового дитинства та збереження репродуктивного здоров'я населення;</p> <p>3.9. запобігання та лікування серцево-судинних та судинно-мозкових хвороб;</p> <p>3.10. здійснення заходів з розвитку донорства крові та її компонентів;</p> <p>3.11. забезпечення профілактики ВІЛ- інфекції, допомоги та лікування ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД;</p> <p>3.12. охоплення дітей щепленнями проти вакцинокерованих інфекцій.</p> <p>стало функціонувати системі та забезпечити її розвиток;</p>
4. Підтримка сім'ї, дітей та молоді	<p>4.1. підвищення рівня української національної та громадянської ідентичності;</p> <p>4.2. подолання посттоталітарних деструктивних наслідків у свідомості населення України;</p> <p>4.3. збільшення чисельності населення, готового до захисту незалежності та територіальної цілісності України.</p>
5. Захист прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	<p>5.1 своєчасне виявлення та облік дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, надання у визначений законодавством строк таким дітям статусу дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування;</p> <p>5.2 усиновлення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; влаштування дітей під опіку (піклування), родинних груп дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу.</p> <p>5.3 влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування до форми, наближеної до сімейної, а саме до малих групових будинків;</p> <p>5.4 організація заходів до Дня захисту дітей, Дня усиновлення з метою підтримки та розвитку національного усиновлення, сімейних форм виховання.</p>

6. Культура	<p>6.1 формування повного базового набору культурних послуг в сільських, селищних, міських територіальних громадах; під час воєнних дій та закриття закладів культури органами місцевого самоврядування;</p> <p>6.3. реалізація завдання з поступового створення сприятливого середовища для гармонійного розвитку потужного україномовного середовища;</p> <p>6.4. розширення переліку культурних послуг (платних та безоплатних);</p> <p>6.5. актуалізація та оновлення бібліотечних фондів, оптимізація змістовної частини роботи музеїв та бібліотек;</p> <p>6.6. підтримка та популяризація традиційних народних промислів і мистецьких творчих доробків;</p> <p>6.7. впровадження стандартів української мови та вимог до рівня володіння нею для поступового формування єдиного мовно- інформаційного простору;</p> <p>6.8. інформування населення щодо культурного розвитку району та подій культурного життя Дніпропетровщини;</p> <p>6.9. збереження будівель закладів культури, виконання необхідних ремонтних і реставраційних робіт; придбання сучасних музичних інструментів та звукової апаратури, створення нових сучасних костюмів для творчих колективів закладів культури.</p>
7. Фізичне виховання та спорт	<p>7.1 проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення згідно з наказом Міністерства молоді та спорту України від 04.10.2018 № 4607 “Про затвердження тестів і нормативів для осіб, щорічне оцінювання фізичної підготовленості яких проводиться на добровільних засадах, Інструкції про організацію його проведення та форми Звіту про результати його проведення”;</p> <p>7.2. виконання плану заходів щодо організації на території району оздоровчої рухової активності громадян у місцях масового відпочинку в рамках соціального проєкту “Активні парки – локації здорової України” на території Дніпропетровської області</p>

	<p>затверджених розпорядженням голови облдержадміністрації від 02.06.2021 № Р-500/0/3-21;</p> <p>7.3. залучення широких верств населення до систематичних занять фізичною культурою та масовим спортом;</p> <p>7.4. сприяти залученню ветеранів війни та членів їхніх сімей, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни до фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, занять з рухової активності тощо;</p> <p>7.5. популяризація здорового способу життя та фізичної реабілітації;</p> <p>7.6. збільшення кількості населення, яке займається всіма видами фізкультурно-оздоровчої та спортивної направленості;</p> <p>7.7. максимальна реалізація здібностей обдарованої молоді, у тому числі й молоді з обмеженими фізичними можливостями, у дитячо-юнацькому, резервному спорті, спорті вищих досягнень та виховання її у дусі олімпізму;</p> <p>7.8. проведення обласних спортивно-масових змагань і забезпечення підготовки та гідного виступу спортсменів регіону на державних і міжнародних змаганнях з олімпійських та неолімпійських видів спорту;</p> <p>7.9. поліпшення розвитку спортивної інфраструктури району;</p> <p>7.10. визначити пріоритетні напрями у відновленні пошкодженої спортивної інфраструктури та спортивних локацій (з урахуванням наявних фінансових ресурсів та термінів їхнього відновлення);</p> <p>7.11. поліпшення матеріально-технічної спортивної бази, що дасть можливість створення умов для поліпшення здоров'я населення;</p>
Інноваційний розвиток району	
1. Науково-технічна та інноваційна діяльність	<p>1. сприяння впровадженню науково-технічних розробок у базових галузях промисловості;</p> <p>2. участь в обласних науково практичних конференціях інтерактивних заходів, присвячених популяризації науки;</p>

	<p>3. сприяння впровадженню науково-технічних розробок у промисловість; створення й постійне поповнення бази даних стосовно потенційних виконавців інноваційних проєктів.</p>
2. Розвиток громад	<p>2.1. запровадження сучасної управлінської культури на рівні європейських стандартів;</p> <p>2.2. формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища територіальних громад;</p> <p>2.3. запровадження механізму державного контролю за відповідністю Конституції та законам України рішень органів місцевого самоврядування та якістю надання населенню публічних послуг;</p> <p>2.4. становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності, узгодження інтересів держави та територіальних громад;</p> <p>2.5. надання консультативно-методичної допомоги органам місцевого самоврядування та їх посадовим особам щодо виконання ними делегованих повноважень органів виконавчої влади та забезпечення дотримання вимог.</p>

*Таблиця 3. Перелік районних програм у 2025 році (за напрямками)
додаток 2 до Програми*

Назва об'єкту	Виконавець	Очікуваний результат
Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт, енергозберігаючі заходи, захисні споруди цивільного захисту закладів освіти комунальної власності територіальних громад району	Органи місцевого самоврядування (за згодою)	Забезпечення умов для належного перебування та навчання дітей; виконання енергозберігаючих заходів
Будівництво та капітальний ремонт закладів культури комунальної власності територіальних громад району	Органи місцевого самоврядування (за згодою)	Створення умов для забезпечення культурного дозвілля

Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт закладів охорони здоров'я комунальної власності територіальних громад району	Органи місцевого самоврядування (за згодою)	Створення умов для забезпечення надання кваліфікованої медичної допомоги; виконання енергозберігаючих заходів
Реконструкція та капітальний ремонт інших об'єктів комунального господарства у територіальних громадах району	Органи місцевого самоврядування (за згодою)	Забезпечення роботи інших об'єктів комунального господарства територіальних громад району
Капітальний ремонт та реконструкція об'єктів житлового господарства у територіальних громадах району	Органи місцевого самоврядування (за згодою)	Будівництво житлових будинків, капітальний ремонт житлового будинку, частини будинку сімейного типу, реконструкція гуртожитку (житло для внутрішньо переміщених осіб) та будівлі під гуртожиток
Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт каналізаційних та водопровідних мереж у територіальних громадах району	Органи місцевого самоврядування (за згодою)	Забезпечення безперебійним централізованим водопостачанням, підвищення якості питної води та забезпечення санітарного водовідведення
Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт доріг у населених пунктах територіальних громад	Органи місцевого самоврядування (за згодою)	Підвищення рівня безпеки руху в районі

Таблиця 4. Перелік підприємств-забруднювачів Павлоградського району за сферами діяльності станом на 01.01.2024

№ з/п	Вид діяльності (КВЕД)	Назва водокористувачів області	Назва водо-приймача	Скинуто забруднених зворотних вод, тис. м ³		
				всього	без очистки	недостатньо-очищені
В ДОБУВНА ПРОМИСЛОВІСТЬ І РОЗРОБЛЕННЯ КАР'ЄРІВ						
05 Добування кам'яного та бурого вугілля						
2	05.10 Добування кам'яного вугілля	ПрАТ "ДТЕК ПАВЛОГРАДВУГІЛЛЯ"	р. Самара	13948,6	1148,5	12800,1
Е ВОДОПОСТАЧАННЯ; КАНАЛІЗАЦІЯ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ						
13	36.00 Забір очищення та постачання води	КП "Тернівське житлово-комунальне підприємство"	р. Самара	1177,4	-	1177,4
15		КП "Павлоградводоканал"	р. Самара	2807,6	-	2807,6
	Всього:			17933,6	1148,5	16785,1

Таблиця 5. Структура земельного фонду району

Категорії земель та види земельних угідь	2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	усього, тис. га	% до загальної площі території	усього, тис. га	% до загальної площі території	усього, тис. га	% до загальної площі території
Категорії земель за основним цільовим призначенням						
Загальна площа території регіону	249,97	х	249,97	х	249,97	х
з них:						
землі сільськогосподарського призначення	195,71	78,29	195,71	78,29	195,71	78,29

землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	3,50	1,4	3,50	1,4	3,50	1,4
землі оздоровчого призначення	0,015	0,006	0,015	0,006	0,015	0,006
землі рекреаційного призначення	0,012	0,005	0,012	0,005	0,012	0,005
землі лісогосподарського призначення	9,04	3,6	9,04	3,6	9,04	3,6
землі водного фонду в т.ч. ставки	38,39 3,30	15,4 1,3	38,39 3,30	15,4 1,3	38,39 3,30	15,4 1,3
Види земельних угідь						
Загальна площа земель	226,3	х	226,3	х	226,3	х
з них:						
Сільськогосподарські угіддя, з них:	195,71	78,29	195,71	78,29	195,71	78,29
рілля	153,92	61,58	153,92	61,58	153,92	61,58
перелоги						
сіножаті	2,51	1,00	2,51	1,00	2,51	1,00
пасовища	36,53	14,61	36,53	14,61	36,53	14,61
багаторічні насадження	2,99	1,19	2,99	1,19	2,99	1,19
Землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом, з них:	3,04	1,22	3,04	1,22	3,04	1,22
болота	2,69	1,08	2,69	1,08	2,69	1,08
яри						
Чагарникова рослинність природного походження						
Ліси та інші лісовкриті землі, з них:						
земельні лісові ділянки, вкриті лісовою рослинністю	15,19	6,08	15,19	6,08	15,19	6,08
Води						
Інші	9,67	3,9	9,67	3,9	9,67	3,9

Таблиця 6. Консервація земель за звітний рік

Рік	Всього порушених земель		Всього відпрацьованих земель		Здійснено рекультивацию, га		Перебувають у стадії рекультивациі, га	
	тис. га	% до загальної площі регіону	тис. га	% до загальної площі регіону	тис. га	% до загальної площі регіону	тис. га	% до загальної площі регіону
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2025	*	*	*	*	*	*	*	*

- інформація відсутня.

Таблиця 7. зрошувані землі

Зрошувальні землі	2022 рік		2023 рік	
	усього, тис. га	% від загальної площі	усього, тис. га	% від загальної площі
Площа зрошуваних земель, на якій забезпечено належне функціонування інфраструктури зрошувальних систем	15,959	6	15,959	6
у тому числі систем крапельного зрошення	-	-	-	-

- * інформація відсутня за 2025 рік відсутня

Таблиця 8. Демографічна ситуація району

Павлоградський район	Чисельність наявного населення станом на 01 січня	
	2022 року*	2025 року**
ВСЬОГО	168738	163633
Павлоградська міська рада	101430	101430
Тернівська міська рада	26976	23076
Богданівська сільська рада	10654	10279
Вербківська сільська рада	8277	7590
Межиріцька сільська рада	6915	7530
Троїцька сільська рада	3459	3101
Юр'ївська селищна рада	11027	10627

* за даними Головного управління статистики в Дніпропетровській області

** за оперативними даними територіальних громад

Таблиця 9. Інфекційна захворюваність
по Павлоградському району

Найменування захворювання	Абс 2024р	інт на 100 тис.нас. 2024р	Абс 2025р	інт на 100 тис.нас. 2025р	(+ -)
Гострі кишкові інфекції	55	38,6	75	52,7	+36,3%
Туберкульоз органів дихання	57	40,06	71	49,9	+24,6%
в т.ч. підтверджений бактеріологічно та гістологічно	31	21,79	26	18,2	-19,2%
Кашлюк	10	7,03	3	2,11	+3,3%
Вірусні гепатити всього:	6	4,2	6	4,2	На рівні
у т.ч. гострий гепатит А	1	0,7	1	0,7	На рівні
гострий гепатит В			1	0,7	+1 вип.
гострий гепатит С	4	2,8	4	2,8	На рівні
Гострі респіраторні вірусні інфекції	26204	18418,28	24475	17203,0	-7,1%

Таблиця 10. Оцінка ймовірного впливу ДДП на довкілля відповідно до контрольного переліку

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність комфортних для жителів фізико-географічних умов. 2. Комфортність кліматичних умов. 3. Розгалужена мережа водних об'єктів та висока забезпеченість району водними об'єктами. 4. Наявність природних ресурсів. 5. Наявність унікальних ландшафтів. 6. Інвестиційна привабливість. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Значне техногенне навантаження на довкілля (забруднення водних об'єктів та атмосферного повітря, погіршення стану земель), зокрема: <ul style="list-style-type: none"> • наявність потенційно небезпечних виробництв, велика кількість підприємств забруднювачів; • наявність стихійних сміттєзвалищ побутових відходів;

<p>7. Наявність працездатного населення.</p> <p>8. Наявність затверджених місцевих природоохоронних програм.</p> <p>9. Досвід виховання екологічної свідомості дітей та юнацтва, інформаційного забезпечення населення.</p> <p>10. Наявність екологічних громадських організацій та спілок, а також активних зоозахисних волонтерських організацій.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • накопичення великої кількості промислових відходів; • забруднення водою скидами підприємств, замулення та засмічення водних об'єктів; • незадовільний стан очисних споруд. <p>2. Відсутність сучасної інфраструктури поводження з побутовими та промисловими відходами (сортувальні станції, сміттєпереробні заводи, підприємства з утилізації, знешкодження відходів), недостатньо розвинута система роздільного збору сміття.</p> <p>3. Застарілість каналізацій та очисних споруд призводить до утворення неконтрольованих побутових стоків.</p> <p>4. Недостатня кількість рекреаційних зон, зон короткочасного та довготривалого відпочинку, лікування та оздоровлення населення. Неєфективне управління у сфері поводження з відходами на рівні органів місцевого самоврядування.</p> <p>5. Подекуди незадовільний стан дорожнього покриття сприяє підвищеному рівню викидів автотранспортом, акустичному та шумовому забрудненню.</p>
Можливості	Загрози
<p>1. Створення рекреаційних зо на основі зелених насаджень та водних об'єктів району сприятиме покращенню мікро клімату та запобігатиме негативним наслідкам змін клімату, підвищить показники якості населення його здоров'я.</p> <p>2. Формування системного підходу до поводження з відходами в районі, сприятиме покращенню стану навколишнього середовища.</p>	<p>1. Зміни клімату.</p> <p>2. Забруднення повітря викидами автотранспорту та від стаціонарних джерел.</p> <p>3. Погіршення демографічної ситуації (природне та міграційне скорочення).</p> <p>4. Погіршення стану довкілля внаслідок продовження політики</p>

<p>3. Формування та збільшення обсягів зелених насаджень спеціального призначення (у межах санітарних зон) запобігатиме поширенню викидів.</p> <p>4. Встановлення прибережних захисних смуг водойм.</p> <p>5. Стимулювання енергоефективності у виробництві та житлово-комунальній сфері.</p> <p>6. Впровадження енергоощадних технологій та використання відновлюваних джерел енергії.</p> <p>7. Збільшення кількості та площі об'єктів природно-заповідного фонду.</p>	<p>незбалансованого природокористування.</p> <p>5. Сміттєзвалища у межах сіл є джерелом забруднення ґрунтів.</p> <p>6. Господарювання в межах прибережно-захисних смуг та охоронних зон.</p> <p>7. Підвищення цін на енергоносії.</p> <p>8. Недостатнє фінансування окремих галузей задля економічного розвитку.</p> <p>9. Нестабільна економічна та політична ситуація в країні.</p> <p>10. Нестабільність національної валюти.</p>
--	--

Таблиця 11. Оцінка ймовірного впливу ДДП на довкілля відповідно до контрольного переліку

№ з/п	Чи може виконання ДДП спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення стану
		Так	Ймовірний	Ні	
Атмосферне повітря					
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			*	+
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		*		+
3	Погіршення якості атмосферного повітря?		*		
4	Появу джерел неприємних запахів?			*	
5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			*	
Водні ресурси					
6	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?		*		+
7	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура,			*	

	розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?				
8	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?			*	
9	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			*	
10	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			*	
11	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			*	+
12	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			*	
13	Порушення гідрологічного та гідохімічного режиму малих річок району?			*	
14	Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод?			*	
15	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			*	
16	Забруднення підземних водоносних горизонтів?			*	+
Поводження з відходами					
17	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?		*		+
18	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?		*		+
19	Збільшення кількості відходів I – III класу небезпеки?			*	
20	Спорудження еколого – небезпечних об'єктів поводження з відходами?			*	
21	Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			*	
Земельні ресурси					
22	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?		*		+

23	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?		*		
24	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?		*		
25	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			*	
26	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			*	
27	Виникнення конфліктів між ухваленими завданнями ДДП та цілями місцевих громад?			*	
Біорізноманіття та рекреаційні зони					
28	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			*	+
29	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			*	
30	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			*	+
31	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			*	
32	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			*	
33	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			*	
34	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			*	
Населення, інфраструктура					
35	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?			*	+
36	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?			*	

37	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків?			*	
38	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?			*	
39	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?			*	
40	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			*	
Екологічне управління та моніторинг					
41	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			*	
42	Погіршення екологічного моніторингу?			*	
43	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			*	
44	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?		*		
45	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			*	
46	Погіршення екологічного моніторингу?			*	
47	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			*	
48	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?		*		
Інше					
49	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів? Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?		*		+
50	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?		*		
51	Суттєве порушення якості природного середовища?			*	
52	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			*	

53	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			*	
----	---	--	--	---	--

Таблиця 12. Перелік інвестиційних проєктів та заходів щодо забезпечення виконання завдань Програми соціально-економічного та культурного розвитку Павлоградського району на 2026 рік

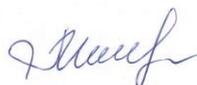
Назва проєкту, зміст заходу	Очікуваний результат
Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт, енергозберігаючі заходи, захисні споруди цивільного захисту закладів освіти комунальної власності територіальних громад району	Забезпечення умов для належного перебування та навчання дітей; виконання енергозберігаючих заходів.
Будівництво та капітальний ремонт закладів культури комунальної власності територіальних громад району	Створення умов для забезпечення культурного дозвілля
Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт закладів охорони здоров'я комунальної власності територіальних громад району	Створення умов для забезпечення надання кваліфікованої медичної допомоги; виконання енергозберігаючих заходів
Реконструкція та капітальний ремонт інших об'єктів комунального господарства у територіальних громадах району	Забезпечення роботи інших об'єктів комунального господарства територіальних громад району
Капітальний ремонт та реконструкція об'єктів житлового господарства у територіальних громадах району	Будівництво житлових будинків, капітальний ремонт житлового будинку, частини будинку сімейного типу, реконструкція гуртожитку (житло для внутрішньо переміщених осіб) та будівлі під гуртожиток
Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт каналізаційних	Забезпечення безперебійним централізованим водопостачанням, підвищення якісної питної води та

та водопровідних мереж у територіальних громадах району	забезпечення санітарного водовідведення
Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт доріг у населених пунктах територіальних громад	Підвищення рівня безпеки руху в районі

Таблиця 13. Перелік індикаторів для моніторингу Програми

№	Індикатор
Атмосферне повітря	
1	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення
2	Обсяги найпоширеніших забруднюючих речовин (оксид вуглецю, пил, оксиди азоту та діоксид сірки) в атмосферне повітря
3	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерелу розрахунку на км ² , т
4	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерелу розрахунку на одну особу, кг
Водні ресурси	
5	Обсяги забору та використання свіжої води
6	Обсяги скидання зворотних вод у водні об'єкти
7	Обсяги скидання очищених і недостатньо очищених зворотних вод у водні об'єкти
Відходи	
8	Обсяги утворення ТПВ на території району
9	Обсяги утворення промислових відходів на території району
10	Обсяги утилізованих промислових відходів
11	Обсяги накопичених промислових відходів
Здоров'я населення	
12	Природний приріст, скорочення (–) осіб
13	Рівень захворюваності населення району

Начальник відділу економіки та агропромислового розвитку райдержадміністрації

Наталія МЕЛЬНИК

